ABIKS LOODUSEVAATLEJALE

J. VIIDALEPP

EESTI SUURLIBLIKATE MÄÄRAJA II

SARJAS «ABIKS LOODUSEVAATLEJALE» SENI ILMUNUD NUMBRID

Nr. 1. **L. Põder**, Juhend ornitofenoloogilisteks vaatlusteks.
Nr. 2. **H. Aasamaa**, Fenoloogilised vaatlused botaanikas.
Nr. 3. **K. Paaver ja H. Ling**, Juhend Eesti NSV pisiimetajate vaatlusteks.
Nr. 4. **L. Muiste**, Juhend metsanduslik-meteoroloogiliste vaatluste teostamiseks.
Nr. 5. **L. Põder**, Juhend lindude rõngastamiseks.
Nr. 6. **H. Ling**, Uued karusnahaloomad Eesti NSV-s ja juhend nende vaatlusteks.
Nr. 7. **H. Ling ja K. Paaver**, Eesti NSV imetajate nimestik.
Nr. 8. **H. Haberman**, Eesti NSV mardikaliste (Coleoptera) süstemaatiline nimestik leiviku- ja leiukohtade andmetega. I. Röövmardikalised (Adephaga).
Nr. 9. **Ü. Järvekülg**, Kahjulikkude röövlindude hävitamine.
Nr. 10. **V. Maavara**, Eesti NSV sipelgad.
Nr. 11. **K. Eichwald, E. Kumari ja K. Orviku**, Looduskaitse küsimusi Eesti NSV-s.
Nr. 12. **J. Vilbaste**, Eesti NSV tuhatjalgsete (Diplopoda) määraja.
Nr. 13. **H. Remm**, Eesti NSV parmlased (Tabanidae). Juhend vaatlusteks, kogumiseks ja määramiseks.
Nr. 14. **V. Masing ja J. Laasimer**, Pesitsusvõimaluste loomine kasulikkudele lindudele.
Nr. 15. **K. Eichwald, E. Parmasto, K. Pork**, Taimekogud. Juhend taimede korjamiseks ja kuivatamiseks ning taimekogude korraldamiseks.
Nr. 16. **M. Pork**, Eesti NSV maadvetiktaimed (Charophyta).
Nr. 17. **H. Remm**, Sääsklased (Culicidae) Eesti NSV-s ja võitlus nende vastu.
Nr. 18. **E. Kumari**, Juhend lindude rände uurimiseks.
Nr. 19. **A. Vilbaste**, Juhend puukide kogumiseks.
Nr. 20. **L. Laasimer**, Eesti NSV tähtsamate maksasammalde määraja.
Nr. 21. **K. Pork**, Eesti NSV magevete algsinivetikad (Chroococceae).
Nr. 22. **S. Rubel**, Naksurlaste vastsete (traatusside) määramistabel.
Nr. 23. **V. Masing ja H. Trass**, Juhend soode geobotaaniliseks uurimiseks.
Nr. 24. **V. Voore**, Magevete loomastik.
Nr. 25. **D. Kaljo, A. Oraspõld, A. Rõõmusoks, L. Sarv, H. Stumbur**, Eesti NSV ordoviitsiumi faunanimestik. II. Keskordoviitsium.
Nr. 26. **E. Parmasto**, Tähtsamate Eesti NSV torikuliste määraja.
Nr. 27. **E. L. Krinov**, Instruktsioon meteoriitide langemise vaatluste ning meteoriitide otsimise ja kogumise kohta.
Nr. 28. **A. Mäemets ja I. Veldre**, Eesti NSV vabaltelavad aerjalalised (Eucopepoda). I. Hormikulised (Calanoida).
Nr. 29. **I. Veldre ja A. Mäemets**, Eesti NSV vabaltelavad aerjalalised (Eucopepoda). II. Sõudikulised (Cyclopoida), rullikulised (Harpacticoida).
Nr. 30. **K. Paaver**, Luuleidude kogumisest Eesti NSV-s.
Nr. 31. **H. Remm**, Eesti NSV kiilid.
Nr. 32. **R. Tamm**, Ornitofenoloogilised vaatlused.

A-25396 VI

EESTI NSV TEADUSTE AKADEEMIA
LOODUSUURIJATE SELTS

J. VIIDALEPP

EESTI SUURLIBLIKATE MÄÄRAJA II

ABIKS LOODUSEVAATLEJALE NR. 56
TARTU 1969

Trükitud Eesti NSV Teaduste Akadeemia
Toimetus- ja Kirjastusnõukogu otsusel

*

TKN nr. 657

*

Toimetaja H. REMM

2
Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
114119

Kaane kujundanud M. Niin

SAATEKS

Käesolev brošüür on teiseks 4-vihikulisest Eesti suurliblikate määramistabelite sarjast. Esimene vihik sisaldab päevaliblikate (sugukonnad I—VII) määramistabelid, käesolevas käsitletakse enamikku ülejäänud sugukondadest (VIII—XXV). Järgnevalt ilmuvad tabelid öölaste (XXVI sugukond, *Noctuidae)* ja vaksiklaste (XXVII sugukond, *Geometridae)* määramiseks.

Autor kasutab võimalust tänada kõiki asutusi ja isikuid, kes käesoleva brošüüri koostamisele kaasa aitasid. Eriti tänulik on autor dots. H. Remmile (TRÜ), vanemale teaduslikule töötajale J. Vilbastele (ZBI), T. Mölsile (TRÜ), J. Mihkelsonile ja V. Skvortsovile arvukate nõuannete ja täienduste eest.

Autor

Lühendid

Liblikate arvukust väljendatakse viiepalliliise subjektiivse sagedusskaala abil: 1 — väga haruldane (üksikud hajusad leiud); 2 — haruldane; 3 — keskmise sagedusega; 4 — tavaline; 5 — massiline (sageli esineb kahjustus). Kui liigi arvukus Eesti eri osades on erinev, antakse arvukuse muutumise diapasoon (näit. 2—3).

Liikide levikut meie naaberaladel on tähistatud järgmiselt: Lä — Läti NSV, Le — Leningradi oblast, K — Karjala ANSV, S — Soome, R — Rootsi.

Liigist väiksemaid süstemaatilisi ühikuid on tähistatud järgmiselt: f. (forma) — vorm, ebak; ssp. (subspecies) — alamliik.

Määramistabelites kasutatavat terminoloogiat on selgitatud määraja esimeses vihikus.

KÄSITLETAVATE LIIKIDE SÜSTEMAATILINE NIMESTIK

Töös kasutatud süsteem [Forsteri (1960) järgi, mõningate muudatustega]	Erinevused võrreldes Staudinger-Rebeli süsteemiga (1901)
VIII. NOLIDAE	
69. *Nola* Leach.	
107. *cuculatella* L.	
70. *Roeselia* Hb.	*Nola*
108. *strigula* Schiff.	*strigula* S. V.
71. *Celama* Walk.	*Nola*
109. *confusalis* H.-S.	
110. *centonalis* Hb.	
111. *karelica* Tngstr.	
IX. LYMANTRIIDAE	
72. *Olene* Hb.	*Dasychira* Stph.
112. *fascelina* L.	
73. *Gynaephora* Hb.	*Dasychira* Stph.
113. *selenitica* Esp.	
74. *Dasychira* Stph.	
114. *abietis* Schiff.	*abietis* S. V.
115. *pudibunda* L.	
75. *Orgyia* O.	
116. *gonostigma* F.	
117. *recens* Hb.	*antiqua* L.
118. *ericae* Germ.	
76. *Stilpnotia* Westw.	
119. *salicis* L.	
77. *Ocneria* Hb.	*Lymantria* Hb.
120. *monacha* L.	
121. *dispar* L.	
78. *Porthesia* Stph.	
122. *similis* Fuessl.	
79. *Euproctis* Hb.	
123. *chrysorrhoea* L.	

X. ARCTIIDAE

Lithosiinae

80. *Nudaria* Haw.
124. *mundana* L.
81. *Comacla* Walk.
125. *senex* Hb.
82. *Miltochrista* Hb.
126. *miniata* Forst.
83. *Philea* Z.
127. *irrorella* Cl. — *Endrosa* Hb.
84. *Cybosia* Hb.
128. *mesomella* L.
85. *Lithosia* Hb.
129. *quadra* L. — *Oeonistis* Hb.
86. *Eilema* Hb. — *Lithosia* F.
130. *deplana* Esp.
131. *griseola* Hb.
132. *lurideola* Znck.
133. *complana* L.
134. *lutarella* L.
135. *pygmaeola* Dbl. — *pallifrons* Z.
136. *sororcula* Hfn.
137. *cereola* Hb.
87. *Pelosia* Hb.
138. *muscerda* Hfn.

Arctiinae

(Lithosiinae)

88. *Atolmis* Hb. — *Gnophria* Stph.
139. *rubricollis* L.
89. *Coscinia* Hb.

Arctiinae

140. *striata* L.
141. *cribraria* L.
90. *Phragmatobia* Stph.
142. *fuliginosa* L.
91. *Parasemia* Hb.
143. *plantaginis* L.
92. *Spilarctia* Btl.
144. *lutea* Hfn. — *Spilosoma* Stph.
93. *Spilosoma* Stph. — *lubricipeda* L.
145. *menthastri* Esp.
146. *urticae* Esp.
94. *Arctinia* Eichw.
147. *caesarea* Goeze

95. *Cycnia* Hb.
148. *mendica* Cl.
96. *Rhyparia* Hb.
149. *purpurata* L.
97. *Diacrisia* Hb.
150. *sannio* L.
98. *Hyphoraia* Hb.
151. *aulica* L.
99. *Pericallia* Hb.
152. *matronula* L.
100. *Arctia* Schrk.
153. *caja* L.
101. *Ammobiota* Wallgr.
154. *festiva* Hfn.
102. *Panaxia* Tams.
155. *dominula* L.
103. *Thyria* Hb.
156. *jacobaea* L.

Spilosoma Stph.

Arctia Schrk.

Arctia Schrk.
hebe L.
Callimorpha Latr.

Hypocrita Hb.

XI. NOTODONTIDAE

104. *Harpyia* Hb.
157. *bicuspis* Bkh.
158. *furcula* Cl.
159. *hermelina* Goeze
105. *Cerura* Schrk.
160. *vinula* L.
161. *erminea* Esp.
106. *Stauropus* Germ.
162. *fagi* L.
107. *Gluphisia* Bsd.
163. *crenata* Esp.
108. *Drymonia* Hb.
164. *ruficornis* Hfn.
109. *Pheosia* Hb.
165. *tremulae* Cl.
166. *gnoma* F.
110. *Peridea* Stph.
167. *anceps* Goeze
111. *Notodonta* O.
168. *dromedarius* L.
169. *ziczac* L.
170. *phoebe* Sieb.
171. *tritophus* Esp.
112. *Leucodonta* Stgr.

Cerura Schrk.

bifida Hb.
Dicranura Bsd.

chaonia Hb.

dictaeoides Esp.
Notodonta O.
trepida Esp.

172. *bicoloria* Schiff.	*bicoloria* S. V.
113. *Odontosia* Hb.	
173. *carmelita* Esp.	
174. *sieversii* Men.	
114. *Lophopteryx* Stph.	
175. *camelina* L.	
115. *Pterostoma* Germ.	
176. *palpina* L.	
116. *Ptilophora* Germ.	
177. *plumigera* Esp.	
117. *Phalera* Hb.	
178. *bucephala* L.	
118. *Pygaera* O.	
179. *timon* Hb.	
119. *Clostera* Hb.	*Pygaera* O.
180. *anastomosis* L.	
181. *curtula* L.	
182. *curtuloides* Ersch.	
183. *anachoreta* F.	
184. *pigra* L.	

XII. ZYGAENIDAE

120. *Rhagades* Wallgr.	*Ino* Leach.
185. *pruni* Schiff.	*pruni* S. V.
121. *Procris* F.	*Ino* Leach.
186. *statices* L.	
122. *Mesembrynus* Hb.	*Zygaena* F.
187. *diaphana* Stgr.	*purpuralis* Brünn.
123. *Silvicola* Bgff.	*Zygaena* F.
188. *scabiosae* Schev.	
124. *Thermophila* Bgff.	*Zygaena* F.
189. *meliloti* Esp.	
125. *Zygaena* F.	
190. *filipendulae* L.	
126. *Huebneriana* Holik	*Zygaena* F.
191. *lonicerae* Schev.	

XIII. COCHLIDIIDAE — COCHLIDIDAE

127. *Apoda* Haw.	*Cochlidion* Hb.
192. *limacodes* Hfn.	
128. *Heterogenea* Kn.	
193. *asella* Schiff.	*asella* S. V.

XIV. SPHINGIDAE

129. *Acherontia* Lasp.
194. *atropos* L.
130. *Herse* Oken — *Protoparce* Burm.
195. *convolvuli* L.
131. *Sphinx* L.
196. *ligustri* L.
132. *Hyloicus* Hb. — *Sphinx* L.
197. *pinastri* L.
133. *Mimas* Hb. — *Dilina* Dalm.
198. *tiliae* L.
134. *Smerinthus* Latr.
199. *ocellatus* L.
135. *Laothoe* F. — *Smerinthus* Latr.
200. *populi* L.
201. *tremulae* F. W.
136. *Haemorrhagia* Grote — *Hemaris* Dalm.
202. *tityus* L. — *scabiosae* L.
203. *fuciformis* L.
137. *Daphnis* Hb.
204. *nerii* L.
138. *Macroglossum* Scop.
205. *stellatarum* L.
139. *Celerio* Oken — *Deilephila* Lasp.
206. *euphorbiae* L.
207. *gallii* L.
140. *Pergesa* Walk. — *Chaerocampa* Dup.
208. *elpenor* L. — *Metopsilus* Dunc.
209. *porcellus* L.

XV. THYATIRIDAE — CYMATOPHORIDAE

141. *Habrosyne* Hb.
210. *pyritoides* Hfn. — *derasa* L.
142. *Thyatira* Hb.
211. *batis* L.
143. *Tethea* O. — *Cymatophora* Tr.
212. *fluctuosa* Hb.
213. *duplaris* L.
214. *or* F.
215. *ocularis* L. — *octogesima* Hb.
144. *Polyploca* Hb.
216. *flavicornis* L.

XVI. DREPANIDAE

145. *Drepana* Schrk.
217. *falcataria* L.
218. *curvatula* Bkh.
219. *harpagula* Esp.
220. *lacertinaria* L.

XVII. SYSSPHINGIDAE

146. *Aglia* O.
221. *tau* L.

XVIII. SATURNIIDAE

147. *Eudia* Jord.
222. *pavonia* L.

SATURNIDAE

Saturnia Schrk.

XIX. LEMONIIDAE

148. *Lemonia* Hb.
223. *dumi* L.

XX. LASIOCAMPIDAE

149. *Malacosoma* Hb.
224. *neustria* L.
225. *castrense* L.
150. *Trichiura* Stph.
226. *crataegi* L.
151. *Poecilocampa* Stph.
227. *populi* L.
152. *Eriogaster* Germ.
228. *lanestris* L.
153. *Lasiocampa* Schrk.
229. *quercus* L.
154. *Pachygastria* Hb.
230. *trifolii* Esp.

Lasiocampa Schrk.

155. *Macrothylacia* Rbr.
231. *rubi* L.
156. *Philydora* Kirby
232. *potatoria* L.

Cosmotriche Hb.

157. *Cosmotriche* Hb.
233. *lunigera* Esp.

Selenephera Rbr.

158. *Epicnaptera* Rbr.
234. *ilicifolia* L.
235. *arborea* Blöck.
tremulifolia L.

159. *Gastropacha* O.
236. *quercifolia* L.
237. *populifolia* Esp.
160. *Dendrolimus* Germ.
238. *pini* L.

XXI. ENDROMIDIDAE

161. *Endromis* O.
239. *versicolora* L.

XXII. PSYCHIDAE

(PSYCHIDAE+TALAEPORIDAE+TINEIDAE 1 liik)

162. *Fumea* Haw.
240. *crassiorella* Brd.
241. *casta* Pall.
242. *betulina* Z.
163. *Diplodoma* Z.
243. *herminata* Geoffr.
164. *Taleporia* Hb.
244. *tubulosa* Retz.
165. *Solenobia* Dup.
245. *triquetrella* Hb.
246. *cembrella* L.
166. *Epichnopteryx* Hb.
247. *pulla* Esp.
167. *Acanthopsyche* Heyl.
248. *atra* L.
168. *Pachytelia* Westw.
249. *villosella* O.
169. *Lepidopsyche* Newm.
250. *unicolor* Hfn.
170. *Psyche* Schrk.
251. *viciella* Schiff.
252. *graslinella* Bsd.
171. *Sterrhopteryx* Hb.
253. *hirsutella* Hb.

(*Tineidae*)
marginepunctella Stph.
Talaeporia Hb. (*Talaeporidae*)

(*Talaeporidae*)

opacella H.-S.

Pachytelia Westw.

Phalacropteryx Hb.

XXIII. AEGERIIDAE

SESIIDAE

172. *Aegeria* F.
254. *apiformis* Cl.
255. *melanocephala* Dalm.
173. *Paranthrene* Hb.
256. *tabaniformis* Rott.
174. ***Bembecia* Hb.**

Trochilium Scop.

Sciapteron Stgr.

257. *hylaeiformis* Lasp.

175. *Synanthedon* Hb. — *Sesia* F.

258. *scoliaeformis* Bkh.

259. *spheciformis* Germ.

260. *tipuliformis* Cl.

261. *culiciformis* L.

176. *Dipsosphecia* Püng.

262. *ichneumoniformis* F.

XXIV. COSSIDAE

177. *Cossus* F.

263. *cossus* L.

178. *Lamellocossus* Dan. — *Cossus* F.

264. *terebra* F.

179. *Zeuzera* Latr.

265. *pyrina* L.

180. *Phragmataecia* Newm.

266. *castaneae* Hb.

XXV. HEPIALIDAE

181. *Hepialus* F.

267. *humuli* L.

182. *Alphus* Wallgr. — *Hepialus* F.

268. *sylvinus* L.

183. *Hepiolopsis* Börn. — *Hepialus* F.

269. *hectus* L.

184. *Korscheltellus* Börn. — *Hepialus* F.

270. *fusconebulosus* De G.

HÄMARIKULIBLIKATE SUGUKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Röövikud (samuti ka nukud ning emased liblikad) elavad võrgendiniidist ja taimejäänustest või liivateradest valmistatud märsis.
Psychidae

2(1) Röövikud elavad alati vabalt, ei ehita endale kaasaskantavat märssi.

3(6) Tiivutud (õigemini väga lühikeste tiibadega) liblikad (alati emased). Kui tiivad on nähtavad, siis vaid väikeste lappidena rindmiku külgedel.

4(5) Jalad on lühikesed, liblikad ei lahku kookoni juurest. Keha on jässakas, tihedalt karvadega kaetud. (*Orgyia* O.)
Lymantriidae

5(4) Jalad on pikad ja saledad, liblikad liiguvad aktiivselt ringi. Keha on sale, kaetud soomuste ja karvadega.
Geometridae

6(3) Tiivad on normaalselt arenenud.

7(8) Ees- ja tagatiibade soonestus ning kuju on sarnased (mõlematel tiibadel esinevad kodarsooned 1—5).
Hepialidae

8(7) Tagatiibadel on ainult üks kodarsoon, ees- ja tagatiivad on erineva kujuga.

9(16) Tagatiibadel on kolm tagasoont (sooned A_1 ja A_2 on mõnikord ühistüvelised).

10(11) Tiivad on suures osas läbipaistvad.
Aegeriidae

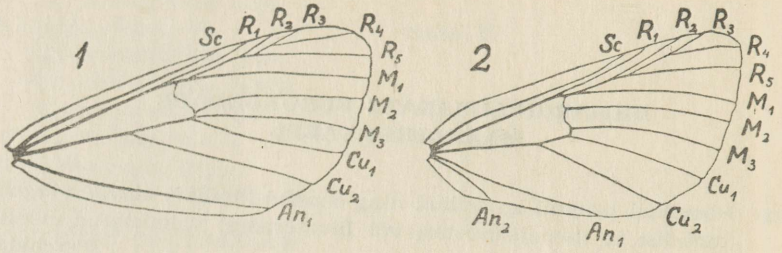
11(10) Tiivad on üleni soomustega kaetud.

12(13) Eestiibade kesksulg on kesksoonega poolitatud, kesksulu tipu juures asub kaks lisasulgu.
Cossidae

13(12) Eestiibade kesksulg on vaid kaheks jaotunud, lisasulud kesksulu tipu juures puuduvad.

14(15) Sirutatud liblikal ulatub tagakeha üle tagatiibade taganurga. Eestiivad on pikad ja kitsad (vt. joon. 9), tugeva metalliläikega.
Zygaenidae

15(14) Sirutatud liblikal ei ulatu tagakeha üle tagatiibade taganurga. Eestiivad on lühemad ja laiemad, ilma läiketa, karvased.
Cochlidiidae

Joon. 1. Soone M_2 hargnemine kesksulust: *1* — lähemal soonele M_1 *(Spilosoma)*, *2* — lähemal soonele M_1 *(Pygaera)*.

16(9) Tagatiibadel on 1—2 tagasoont.

17(18) Tundlad on tugevad, sageli alusel ja tipus peenemad, tihti otsakonksukesega; alaküljel peenehambulised või harjastega kaetud. Eestiivad on pikad ja kitsad, tagatiivad neist palju lühemad. Tagakeha on pikk, silinderjas, ulatub kaugele üle tagatiibade taganurga. Valdavalt suured liblikad, harva klaasjalt läbipaistvate tiibadega.

Sphingidae

18(17) Tundlad on teistsugused (niitjad, topeltkamjad jne.), liblikad teistsugused.

19(30) Eestiibadel algab soon M_2 võrdsel kaugusel soontest M_1 ja M_3 või lähemal soonele M_1 (joon. 1).

20(29) Jalad on lühikesed ja karvased, keha tugev, jässakas, karvane.

21(24) Tagatiibadel on vaid üks tagasoon; tiibade keskristsoontel on silmlaigud.

22(23) Eestiibade kesksulg on jaotunud kolmeks osaks.

Syssphingidae

23(22) Eestiibade kesksulg pole jaotunud kolmeks osaks.

Saturnidae

24(21) Tagatiibadel on kaks tagasoont; tiibade ristsoontel pole silmlaike.

25(26) Tagatiibadel on soon M_2 soonele M_1 lähemal kui soonele M_3.

Lemoniidae

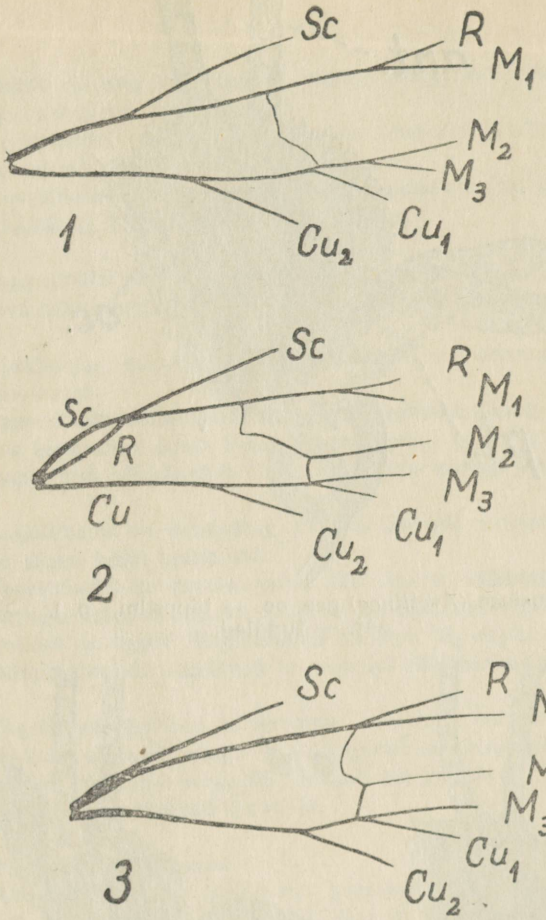
26(25) Tagatiibadel algab soon M_2 võrdsel kaugusel soontest M_1 ja M_3.

27(28) Isaste tundlad on niitjad. Tagatiibadel on sooned Sc ja $R+M_1$ (kesksulu eesserv) teineteisest eemaldunud. Eestiiva tagaserv ei moodusta siilakut.

Thyatiridae

28(27) Isaste tundlad on kamjad. Sooned Sc ja $R+M_1$ tiibadel on paralleelsed või asuvad lähestikku.

Notodontidae

Joon. 2. Tagatiibade soonestus: *1* — soon Sc on kesksulu eesservaga seotud kuni selle keskkohani, sooned M_2 ja M_3 on ühistüvelised *(Atolmis)*; *2* — Sc on ühes punktis liitunud kesksulu eesservaga selle keskkohas *(Orgyia)*; *3* — Sc on tiiva kanna lähedal liitunud kesksulu eesservaga *(Noctuidae)*.

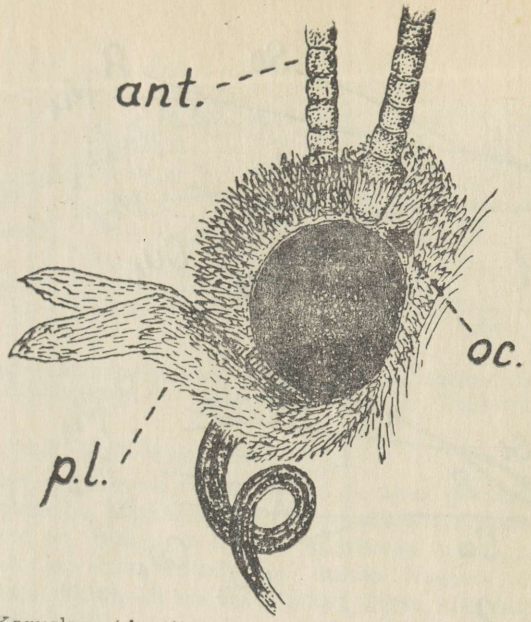
29(20) Jalad on suhteliselt pikad ja saledad, liblikad õrna ehitusega.

Geometridae

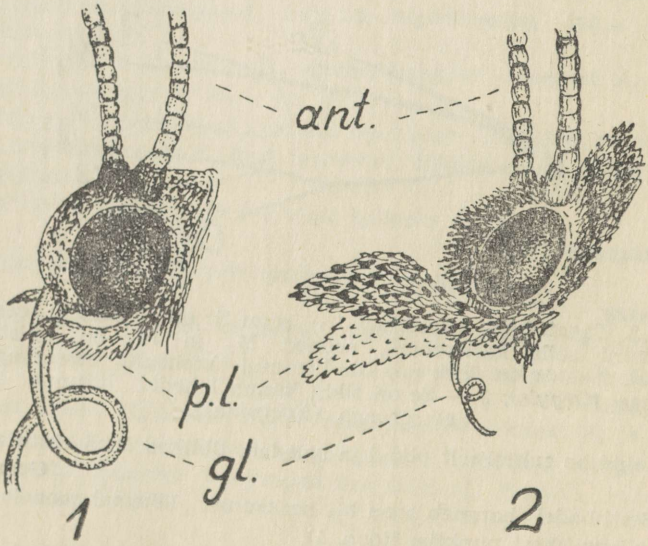
30(19) Eestiibadel hargneb soon M_2 kesksulust lähemal soonele M_3 või sellega ühest punktist (joon. 1).

31(32) Eestiibade tipp on sirpjalt välja venitunud. Tagatiibade eessoon (Sc) läheneb kodarsoonele (R).

Drepanidae

Joon. 3. Karuslase *(Arctiinae)* pea. oc. — täppsilm, p. l. — kobijad, ant. — tundlad.

Joon. 4. *1* — sambliklase *(Lithosiinae)* pea; 2 — kääbuskaruslase *(Nolidae)* pea. gl. — imilont, p. l. — kobijad, ant. — tundlad.

32(31) Eestiibade tipp pole sirpjalt välja venitunud. Tagatiibade eessoon eemaldub kodarsoonest.

33(36) Tagatiibadel puudub kidaharjas (*frenulum*). Tagasäärtel pole kannuseid või on neid ainult üks paar.

34(35) Tagatiibadel on üks tagasoon, kesksulg on lai (ca $^1/_2$ tagatiiva pikkusest). Tagasäärtel pole kannuseid.

Endromididae

35(34) Tagatiibadel on kaks tagasoont, kesksulg on kitsas (ca $^1/_3$ tagatiiva pikkusest). Tagasäärtel on üks paar kannuseid.

Lasiocampidae

36(33) Kidaharjas esineb alati. Tagasäärtel on enamasti kaks paari kannuseid.

37(38) Tagatiibadel ühineb eessoon (Sc) kesksulu eesservaga, moodustades kesksulust poole lühema kannasulu (joon. 2, *2*). Imilont on mandunud või puudub. Tagatiivad pole kunagi erepunased.

Lymantriidae

38(37) Tagatiibadel on kannasulg väga väike või puudub täiesti. Imilont on sageli hästi arenenud.

39(40) Tagatiibadel on eessoon vaba või kanna lähedal kesksulu eesservaga liitunud (joon. 2, *3*) või on eestiibade põhivärv roheline. Imilont on tugev. Tagatiibadel on soon M_2 sageli nõrgem kui ülejäänud sooned; tagatiivad on valkjad või hallikad.

Noctuidae

40(39) Tagatiibade eessoon on ühtinud kesksulu eesservaga selle $^1/_2$—$^1/_3$ pikkuse ulatuses (joon. 2, *1*). Imilont on mandunud. Tiivad on kirjud, väikestel vormidel valkjad või kollakad.

41(42) Täppsilmad esinevad (joon. 3).

Arctiidae (Arctiinae)

42(41) Täppsilmad puuduvad.

43(44) Kobijad on peast lühemad, koonusekujulised (joon. 4, *1*). Eestiibadel hargneb kesksulust kas 6 või 8 soont. Tiibadel pole püstisi soomuseid.

Arctiidae (Lithosiinae)

44(43) Kobijad on peast pikemad, plaatjad (joon. 4, *2*). Eestiibadel väljub kesksulust 7 soont. Eestiiva eesserval leidub püstisi soomuseid.

Nolidae

SUURLIBLIKATE TÄHTSAMATE SUGUKONDADE MÄÄRAMISE TABEL ALGAJATELE

1(2) Tundlad on tipus paksenenud, tiivad laiad, kolmnurksed, tagatiibadel puudub alati kidaharjas. Päevaliblikad **(Papilionidae, Pieridae, Satyridae, Nymphalidae, Riodinidae, Lycaenidae, Hesperiidae)**, vt. I vihik.

2(1) Tundlad on niitjad, saagjad vms.; kui tipus paksenenud, siis on eestiivad pikad ja kitsad. Tagatiibadel esineb sageli kidaharjas.

3(6) Saleda õrna keha ja laiade tiibadega liblikad, tagasihoidlikult värvunud. Tagatiivad on munajad, väiksemad kui kolmnurksed eestiivad.

4(5) Eestiiva tipp on sirpjas.

Drepanidae

5(4) Eestiiva tipp pole sirpjas.

Geometridae

6(3) Liblikad on jässaka kehaga, tiivad on sageli kirjud.

7(8) Ees- ja tagatiivad on ühesuguse kuju ja soonestusega, tundlad on väga lühikesed. Liblikad lendavad sageli kaua ühel kohal üles-alla.

Hepialidae

8(7) Ees- ja tagatiivad on erineva kuju ja soonestusega, tundlate pikkus on vähemalt $^1/_3$ eestiiva eesserva pikkusest.

9(10) Suured või keskmise suurusega liblikad, teravatipulise kehaga. Eestiivad on tagatiibadest palju suuremad, sihvakad; kui eestiivad on klaasjalt läbipaistvad, siis on nende välisserv sama pikk kui tagaserv (vrd. *Aegeriidae!*).

Sphingidae

10(9) Teistsuguse kujuga liblikad.

11(12) Tiivad on suured, kolmnurksed, keskristsoontel suurte silmlaikudega.

Saturniidae ja Syssphingidae

12(11) Tiivad on enamasti keskmise suurusega, mõlemate tiibade keskristsoonel puuduvad suured silmlaigud.

13(14) Tiivad on tumesinised või mustad rohelise läikega ning punaste laikudega või mustjad sinaka või roheka läikega. Keha on jässakas, tundlad tipu eel paksenenud, tiivad sihvakad. Liblikad on üsna aeglase lennuga.

Zygaenidae

14(13) Liblikad on teistsugused.

15(16) Tiivad on kirjud, suurte mustade, punaste, kollaste või valgete laikude ja vöötidega; kui tiivad on valged, mustade punktidega, on tagakehal alati tumekollane pikivöödt; kui tagatiivad on punased, pole eestiibadel «puukooremustrit» (vt. *Noctuidae*).

Arctiidae (osa)

16(15) Tiivad on tagasihoidlikult värvunud; kui tagatiivad on eredavärvilised, siis on eestiibadel alati «puukooremuster»; kui tiivad on valged, pole tagakehal tumekollast või oranži vööti.

17(18) Suured või keskmise suurusega liblikad laiade ja lühikeste tiibadega, eestiibade välisserv on mõnikord laineline või sakiline. Keha on väga tugev ja karvane. «Puukooremuster» puudub.

Lasiocampidae, Lymantriidae, Endromididae, Lemoniidae

18(17) Keskmise suurusega kuni väikesed liblikad; suurtel on eestiibadel «puukooremuster».

19(20) Eestiivad on pikad ja kitsad ning klaasjalt läbipaistvad.

Aegeriidae

20(19) Eestiivad ei ole klaasjalt läbipaistvad.

21(22) Tagatiivad on tublisti laiemad kui eestiivad. Liblikad on väikesed, enamasti hallikalt või kollakalt värvunud.

Arctiidae (osa)

22(21) Eestiivad on suuremad kui tagatiivad.

23(24) Tüüpilise kuju ja tiivakirjaga («puukooremustriga») liblikad. Tundlad on ca $^1/_2$ eestiiva eesserva pikkused, eestiiva tagaserval puudub siilak.

Thyatiridae ja **Noctuidae** (III vihik)

24(23) Liblikad on teistsugused.

25(26) Eestiib on kuni 11 mm pikk, tundla pikkus ulatub pooleni eestiiva eesserva pikkusest.

Nolidae

26(25) Eestiib on üle 12 mm pikk, tundla pikkus ei ületa $^1/_3$ eestiiva eesserva pikkusest.

27(28) Suured liblikad, tiivad on hallid, kribulise musta joonisega. Siilak eestiibade tagaserval puudub.

Cossidae

28(27) Keskmise suurusega ja tugevasti karvase kehaga liblikad. Eestiibade tagaserval sageli siilak. Eestiivad pole hallid kribulise musta kirjaga.

Notodontidae

Märkus. Toodud määramistabeli järgi saab piisava tõenäolisusega määrata tavalisemaid liike. Siiski on ta mõeldud vaid orienteerumiseks algajatele; raskematel juhtudel tuleb kasutada eelmist tabelit.

VIII. Sugukond NOLIDAE — KÄÄBUSKARUSLASED

Umbes tosinast Euroopas esinevast liigist on Eestist leitud viis. Liblikad lendavad öösiti ning on üldiselt vähearvukad. Röövikud toituvad lehtpuudel ja -põõsastel, harvemini ka rohttaimedel, skeleteerides nende lehti. Nukud asuvad kookonis toidutaime oksa küljes.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tagatiibadel lahknevad sooned M_3 ja Cu_1 tiiva tipuosas. Eestiibadel on viis kodarsoont.
Roeselia Hb.

2(1) Tagatiibadel on sooned M_3 ja Cu_1 kogu ulatuses ühtinud. Eestiival on kodarsooni vähem kui viis.

3(4) Eestiibadel on neli kodarsoont (sooned R_3 ja R_4 on kogu ulatuses
Nola Leach.

4(3) Eestiibadel on kolm kodarsoont (sooned R_2 — R_4 on ühtinud).
Celama Walk.

Perekond *Nola* Leach. Aiakaruslane

Perekonda kuulub üks liik. — Aedades, parkides, lehtmetsades, juuni lõpust juuli lõpuni, 1—3 (Lõuna-Eestis ja Saaremaal arvukam kui Põhja-Eestis). Röövik toitub viljapuudel ja pihlakal. Lä, Le, S, R.

107. *N. cuculatella* L., aiakaruslane (tahvel I, 1)

Perekond *Roeselia* Hb. Tammekaruslane

Meil esineb üks liik. — Leht- ja segametsades, parkides, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 1—2, lokaalselt levinud. Röövik toitub laialehistel lehtpuudel. Lä, S, R.

108. *R. strigula* Schiff., tammekaruslane

Perekond *Celama* Walk. Kääbuskaruslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiibade ülakülg on valge, üksikute tumedamate soomustega. — Rabades, juuni lõpust juuli keskpaigani, 1. Seni leitud vaid Kirde-Eestist. Rööviku toidutaime ei tunta. Lä, Le, K, S, R.
111. **C. *karelica* Tngstr., karjala kääbuskaruslane**

2(1) Eestiibade ülaküig on valkjas või hallikas tumedama kirjaga.

3(4) Eestiibade põhivärv on valge, kiri pruun; keskala välisserva poolt piirav ristjoon (edaspidi välisvööt) on paralleelne tiiva välisservaga ega paindu tiiva eesserva juures kanna poole. — Rabades, juuni lõpust augusti alguseni, 2—3. Röövik toitub peale lehtpuude ka kanarbikul ja perekonna *Rubus* liikidel ning mitmesugustel liblikõielistel. Lä, Le, K, S, R.

110. *C. centonalis* Hb., soo-kääbuskaruslane (tahvel 1, 3)

4(3) Eestiibade põhivärv on hallikasvalge, kiri pruunikashall kuni mustjas. Välisvööt paindub tiiva eesserva juures tugevasti kanna poole. — Parkides, leht- ja segametsades, mais, 1. Röövik toitub tammel. Lä, Le, K, S, R.

109. *C. confusalis* H.-S., metsa-kääbuskaruslane (tahvel 1, 2)

IX. Sugukond LYMANTRIIDAE — LAINELASED

Sugukonnasisene süstemaatika ei ole veel lõplikult välja kujunenud; käesolevas määrajas järgitakse Forsteri süsteemi, kuid endine perekond *Dasychira* Stph. on jagatud kolmeks väikeseks perekonnaks nagu Kožantšikovil (Кожанчиков, 1950). Lainelaste hulka kuuluvad mitmed kahjurliigid (perekondadest *Ocneria* Hb., *Stilpnotia* Westw. jt.). Mõnede liikide puhul on täheldatud üleasustusest tingitud rändeid. Röövikud on karvased, tihedate karvatuttidega seljal; kookonis või võrgendis asuv nukk on samuti karvane.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(6) Tiibade ülaküljе põhivärv on lumivalge, mõnikord vähese tumeda kirjaga. Keha on valge, sageli kollaka või pruunika tipuga.

2(3) Eestiiva pikkus ületab 20 mm, keha on ühtlaselt hallikasvalgelt soomustunud, ilma teisevärvilise karvapuhmata tagakeha tipul.

Stilpnotia Westw.

3(2) Eestiivad on kuni 20 mm pikad; tagakeha tipul kollane või pruun karvapuhmas, mis on emastel eriti suur.

4(5) Tagakeha on valge, kollase tipuga; mõnikord on eestiibade taganurgas 1—3 pruuni tähni.

Porthesia Stph.

5(4) Tagakeha on isasel suuremas osas, emasel tipul kuld- või tumepruun; eestiibade taganurgas võivad olla mõned mustad punktikesed, mis aga sageli puuduvad.

Euproctis Hb.

6(1) Tiibade ülaküljel on tublisti musta või pruuni kirja. Sugupooled on erinevalt värvunud (isased tumedamalt, emased heledamalt).

7(10) Tiibade ülakülg on kohvi- kuni punakaspruun, heledama kirjaga.

8(9) Eestiivad valge lainja joonega servisel ning selgelt nähtava, valge joonega ümbritsetud kesktähniga. Emastel on tiivad normaalselt arenenud.

Gynaephora Hb.

9(8) Kesktähn eestiibadel kas puudub või on veidi heledamalt piiritletud. Eestiibade taganurgas on harilikult valge tähn; kui see puudub, siis on tiivad ühtlaselt pruunid. Emased on väga lühikeste tiibadega.

Orgyia O.

10(7) Tiibade ülakülg on valge kuni pruunikashall, mustjaspruuni kirjaga.

11(12) Eestiibade ülaküljel kesksulus on väike ümmargune must täpp.

Ocneria Hb.

12(11) Eestiibade ülaküljel pole kesksulus musta täppi.

13(14) Ristvöödid eestiibadel on selged ning ulatuvad tagaservani. Eestiiva eesserv pole sinakalt tolmunud.

Dasychira Stph.

14(13) Ristvöödid eestiibadel on ähmased ega ulatu tiibade tagaservani. Eestiibade eesserv on eriti kannaosas sinakalt tolmunud.

Olene Hb.

Perekond *Olene* Hb. Tuhkjas villkäpp

Meil esineb üks liik. — Rabadel, männimetsa raiesmikel, ka nõmmedel, juulis, 2. Röövik toitub polüfaagina väga mitmesugustel lehtpuudel ja rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

112. *O. fascelina* L., tuhkjas villkäpp (tahvel I, 4, 5)

Perekond *Gynaephora* Hb. Kuu-villkäpp

Meil esineb üks liik. — Nõmmedel, nõmmemännikutes, kuivadel soojadel nõlvakutel, juunis, 1—2. Röövik toitub mitmesugustel rohttaimedel (eriti ristõielistel), aga ka leht- ja okaspuudel. Lä, Le, K, S.

113. *G. selenitica* Esp., kuu-villkäpp (tahvel I, 6, 7)

Perekond *Dasychira* Stph. Villkäpp

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiibade ristvöödid on tugevasti hambulised. — Kuusikutes, juunis ja teise põlvkonnana uuesti juuli lõpust augusti keskpaigani. 2. Röövik toitub kuusel. Lä, Le, K, S, R. Meil esineb alamliik ssp. *argentata* B.-H.

114. *D. abietis* Schiff., kuuse-villkäpp (tahvel I, *8*, *10*)

2(1) Eestiibade ristvöödid on lainelised. — Parkides, leht- ja segametsades, puisniitudel, juuni algusest juuli alguseni, 2—3. Röövik on sage, toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

115. *D. pudibunda* L., hele villkäpp (tahvel I, *9*, *11*)

Perekond *Orgyia* O. Tupslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

A. Isased (tiivulised).

1(2) Eestiiva tipus on mõned valged ja kollased tähnid; kesktähn on tumedam kui tiiva põhivärv ning peenikese heledama joonega piiratud. — Sega- ja lehtmetsades, metsaservadel ja -teedel, juuni lõpus ja juulis, 2. Röövik toitub lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

116. *O. gonostigma* F., tume tupslane (tahvel I, *12*, *13*)

2(1) Eestiibade tipus pole heledaid laike; kesktähn on kas põhivärvi või sellest heledam.

3(4) Eestiiva taganurgas on selge valge tähn; tiiva keskala on heledam kui kanna- ja serviseala. Tagatiivad on heledamad kui eestiivad. — Metsaservadel ja -valendikel, soodes, võsastikes jne., juunis ja teise põlvkonnana juuli lõpust septembri keskpaigani (lõpuni), 3. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

117. *O. recens* Hb., viljapuu-tupslane (tahvel I, *14*, *15*)

4(3) Valge tähn eestiibade taganurgas on ähmane või puudub; tiiva keskala on veidi tumedam kui servise- ja kannaosa. Tagatiivad on veidi tumedamad kui eestiivad. — Rabadel, rabastuvates männikutes, juuli algusest augusti keskpaigani, 2. Röövik toitub porsal (*Myrica gale*) ja kanarbikul. Lä, Le, K, S, R.

118. *O. ericae* Germ., kanarbiku-tupslane (tahvel I, *16*, *17*)

B. Emased (lühikeste tiibadega või tiivutud).

1(2) Kui tiivad on eraldatavad, siis väikeste rudimentidena; küünised pole sakilised. Keha on 10—15 mm pikk. Liblikas ei välju enamasti kookonist.

O. ericae Germ.

2(1) Tiivad on eraldatavad, peaaegu jalgade pikkused; küünised on sakilised.

3(4) Suurem liik (keha 15—20 mm pikk), tagakeha on lai, peaaegu nurgeline.

O. gonostigma F.

4(3) Väiksem liik (keha 10—18 mm pikk), tagakeha on kitsas, ovaalne või piklikovaalne.

O. recens Hb.

Perekond *Stilpnotia* Westw. Pajulainelane

Euroopas esineb ainult üks liik. — Leht- ja segametsades, siirdesoodes, parkides, juuli keskpaigast augusti keskpaigani, 2—3. Röövik toitub pajudel, haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

119. *S. salicis* L., pajulainelane (tahvel II, 4)

Perekond *Ocneria* Hb. Okkalainelane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eesselja eesosas on must vööt. Eestiivad on valged, arvukate mustade, tugevasti hambuliste ristjoontega, mis mõnikord on tugevasti laienenud. Eestiiva pikkus on 19—27 mm. — Okas- ja segametsades, ka parkides, augusti algusest septembri alguseni, 2—3. Röövik on polüfaag, kahjustusi on esinenud peamiselt okasmetsades. Lä, Le, K, S, R.

120. *O. monacha* L., okkalainelane (tahvel II, 3)

2(1) Eesselg on ühevärviline. Eestiivad on kollakaspruunid (isasel) või kollakasvalged (emasel), tume kiri on ähmasem, ristvöödid nõrgemini hambulised. Eestiiva pikkus isastel 18—25, emastel 27—36 mm. Ei esine Eestis püsivalt. Lä, Le, S, R.

121. *O. dispar* L., käsnalainelane (tahvel II, 1, 2)

Perekond *Porthesia* Stph. Luiklainelane

Meil esineb üks liik. — Lehtmetsades, aedades, parkides, juuni lõpust augusti alguseni, 1—2, lokaalse levikuga. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel, nende hulgas ka viljapuudel. Lä, Le, K, S, R.

122. *P. similis* Fuessl., luiklainelane (tahvel II, 6)

Perekond *Euproctis* Hb. Kollasaba-lainelane

Euroopas esineb üks liik. — Lehtmetsades, parkides, aedades, seni leitud ainult Lõuna-Eestist, juulis, 1. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel, ka viljapuudel. Lä, Le, R.

123. *E. chrysorrhoea* L., kollasaba-lainelane (tahvel II, 8)

X. Sugukond ARCTIIDAE — KARUSLASED

Sugukonnasiseses süstemaatikas pole seniajani kokkuleppele jõutud. Viimane katse perekondi ümber grupeerida kuulub Forsterile (1960), kes ühendab osa sambliklaste alamsugukonna liikidest karuslastega, neli perekonda aga eraldab omaette sugukonnaks *Endrosidae*. Käesolevas määrajas järgitakse põhiliselt Staudingeri süsteemi, mille kohaselt karuslaste sugukond jaguneb täppsilmade esinemise või puudumise järgi kaheks alamsugukonnaks (*Lithosiinae* ja *Arctiinae*), kuigi ka sellel süsteemil on omad puudused (rühmad ei ole teravalt piiritletud, esineb vahepealseid liike).

Alamsugukond *Lithosiinae* — SAMBLIKLASED

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Eestiivad on lühikesed ja tömbid, ümmarguse tipuga. Tagatiibadel on sooned M_2 ja M_3 ühistüvelised (joon. 2, *1*). Väikesed poolläbipaistvate tiibadega liblikad, eestiiva pikkus kuni 12 mm.

2(3) Eestiiva keskala väljastpoolt piirav mustade täppide rida kulgeb paralleelselt tiiva välisservaga. Eestiiva kesksulust väljub 10 soont. Tagatiival tume kesktähn.

Comacla Walk.

3(2) Eestiiva keskala väljastpoolt piirav ähmane pruunikas ristvööt murdub tiiva eesserva ligidal järsult kanna poole. Eestiiva kesksulust väljub 9 soont. Tagatiivad ilma kesktähnita.

Nudaria Haw.

4(1) Eestiivad on pikad ja kitsad; tagatiibadel algavad sooned M_2 ja M_3 kesksulust iseseisvalt, mõnikord on sooned M_3 ja Cu_1 ühistüvelised.

5(6) Suured liblikad (eestiiva pikkus ületab 23 mm). Eestiivad on isasel hallid, tumedama välisservaalaga ja musta laiguga eesserval tiiva kannaosas.

Lithosia Hb.

6(5) Väiksemad liblikad (eestiiva pikkus alla 20 mm). Tiibade ülaküig on teistsugune.

7(8) Eestiibade ülaküljel pole musti täppe, põhivärv on kollane või hall.

Eilema Hb.

8(7) Eestiivad on kollased, sinakashallid või valged, mustade täppide või joontega.

9(12) Eestiivad on valged või sinakashallid, mõnede mustade täppidega keskalal.

10(11) Eestiivad on laiad, valged, kahe musta täpiga keskalal ees- ja tagaserva juures.

Cybosia Hb.

11(10) Eestiivad on kitsad, sinakashallid, keskkohal tumedate täppide rida, mis on küünarsoonte kohal tugevasti murdunud.

Pelosia Hb.

12(9) Eestiibade põhivärv on kollakas või roosakas.

13(14) Eestiiva ees- ja välisserv on roosakaspunased, mustade täppidega soonte kohal, keskalal on peenike must, tugevasti hambuline joon. Eestiib on kuni 14 mm pikk.

Miltochrista Hb.

14(13) Eestiivad on tumekollased, kolme rea mustade täppidega. Eestiib üle 14 mm pikk.

Philea Z.

Perekond *Nudaria* Haw. Müürisambliklane

Perekonnas on üks liik. — Niisketes kohtades, vanade müüride, kivimurdude jne. ümbruses, juuni keskpaigast juuli lõpuni, seni leitud vaid Põhja- ja Lääne-Eestist, 2. Röövik toitub kivisamblikel ja -sammaldel. Lä, Le, K, S, R.

124. *N. mundana* L., müürisambliklane (tahvel II, 5)

Perekond *Comacla* Walk. Kääbussambliklane

Euroopas esineb üks liik. — Soistel niitudel, kõrkjastikkudes, soostuvate järvede õõtsikutel, mõnikord kitsalt piiritletud aladel väga arvukas; juuni lõpust juuli lõpuni, 3—4. Röövik toitub maksasammaldel. Lä, Le, K, S, R.

125. *C. senex* Hb., kääbussambliklane (tahvel II, 7)

Perekond *Miltochrista* Hb. Roosasambliklane

Euroopas esineb üks liik. — Sega- ja lehtmetsades, jõeorgudes, madalja siirdesoodes, juuni lõpust augusti alguseni (keskpaigani), 2—3. Röövik toitub mitmesugustel puusamblikel. Lä, Le, K, S, R.

126. *M. miniata* Forst., roosasambliklane (tahvel II, 10)

Perekond *Philea* Z. Kivisambliklane

Perekonda kuulub üks liik. — Kuivadel raiesmikel ja metsaservadel, nõmmedel, nõlvakutel, lokaalse levikuga, kuid esinemiskohas tihti arvukas; juuli keskpaigast augusti lõpuni, 3. Röövik toitub mitmesugustel kivi- ja puusamblikel. Lä, Le, K, S, R.

127. *P. irrorella* Cl., kivisambliklane (tahvel II, 9)

Perekond *Cybosia* Hb. Maasambliklane

Perekonda kuulub üks liik. — Põõsastikes, segametsades, metsaservadel,

parkides, juuni algusest juuli lõpuni, 3. Rööbik toitub samblikel ja maksasammaldel. Lä, Le, K, S, R.

128. *C. mesomella* L., maasambliklane (tahvel II, *11*)

Perekond *Lithosia* Hb. Hiidsambliklane

Euroopas on üks laialt levinud liik, kes ka meil sporaadiliselt esineb. — Mitmesugustes, eelistavalt kuivades puistutes, juuli lõpust augusti lõpuni, 1. Rööbik toitub samblikel, aga ka leht- ja okaspuudel. Lä, S, R.

129. *L. quadra* L., hiidsambliklane (tahvel II, *12*, *13*)

Perekond *Eilema* Hb. Sambliklane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Laup (mõnikord kogu pea) on pruun või pruunikashall.

2(3) Tagatiibade ülakülg on ühtlaselt helekollane. — Siirdesoodes ja soistel niitudel, jõeorgudes, karjamaadel, juuni lõpust juuli lõpuni, 2, lokaalselt levinud. Rööbiku toidutaimi ei tunta, arvatavasti toitub ta samblikel nagu kõik teised selle perekonna liigid. Lä, K, S, R.

137. *E. cereola* Hb., ida-sambliklane (tahvel II, *20*)

3(2) Tagatiivad on oma eesservapoolses osas laialt pruunid. — Rabadel, nõmmedel, nõmmemännikutes jne., juuni lõpust augusti keskpaigani, 3—4. Lä, Le, K, S, R.

134. *E. lutarella* L., kollane sambliklane (tahvel II, *18*)

4(1) Laup on kollane.

5(12) Eestiivad on pruunikas- kuni tinahallid, laia kollase triibuga eesserval; sageli on ka narmad kollased.

6(7) Eestiivad on hallikad, tagatiivad neist ainult veidi heledamad. Eestiiva narmad on hallikad, põhivärviga ühtesulavad. Kollane triip eestiiva eesserval on kitsas ega ulatu kesksulu eesservani. — Metsaservadel, eriti leht- ja segametsades, parkides, juuni lõpust augusti lõpuni, 2—3. Lä, Le, K, S, R.

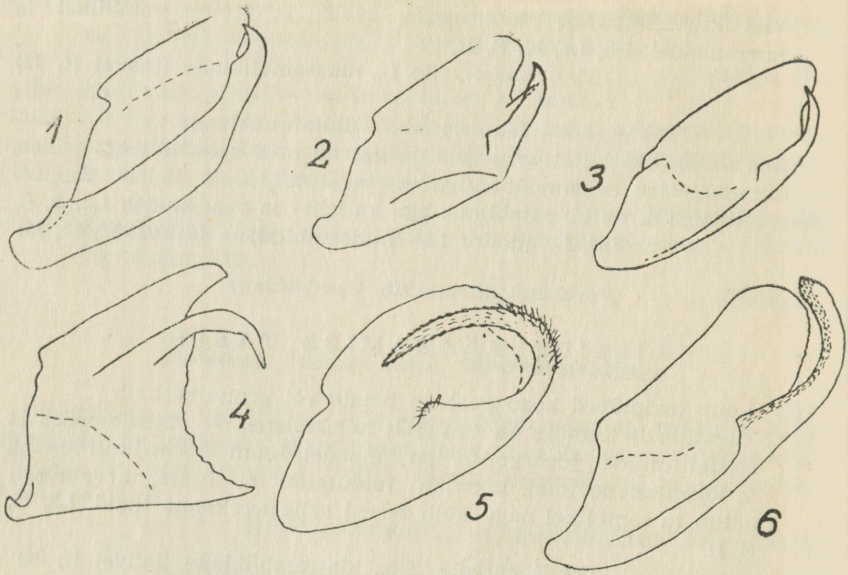
131. *E. griseola* Hb., hall sambliklane (tahvel II, *15*)

7(6) Eestiiva narmad on kollased, erinevad selgesti tiiva põhivärvist.

8(9) Ees- ja tagatiib on enam-vähem ühevärvilised, isasel helehallid, tumedama servisega, emasel tumehallid, selge kollase triibuga eesserval. — Kuusikutes ja kuuse-segametsades, juuni lõpust juuli lõpuni (augusti keskpaigani), 2—3. Lä, Le, S, R.

130. *E. deplana* Esp., okaspuu-sambliklane (tahvel II, *14*)

9(8) Eestiivad on tinahallid, tagatiivad kollased.

Joon. 5. Mõnede perekonna *Eilema* liikide isaste genitaalid. Valvid: *1* — *E. deplana*, *2* — *E. lutarella*, *3* — *E. complana*, *4* — *E. griseola*, *5* — *E. lurideola*, *6* — *E. sororcula*.

10(11) Kollane triip eestiiva eesserval aheneb tipu eel ega ulatu enamasti tipuni. Tagatiiva alaküljel pole eesserv tumenenud. Ainult tagakeha viimane lüli on kollane. — Sega- ja lehtmetsades, metsaservadel, ka nõmmedel, juuni lõpust juuli lõpuni, 3. Lä, Le, K, S, R.

132. *E. lurideola* Znck., tinajas sambliklane (tahvel II, *16*)

11(10) Kollane triip eestiiva eesserval ulatub ahenematult tiiva tipuni; tagatiiva alakülje eesserv on enamasti tumehallilt tolmunud. Tagakeha tipukolmandik on kollane. — Segametsades ja parkides, jõgede kallastel, paekalda all, juulis, 2. Lä, Le, K, S, R.

133. *E. complana* L., suitsjas sambliklane (tahvel II, *17*)

12(5) Tiibade ülakülg on kollane, veidi tumedama eesserva ja narmastega.

13(14) Tagatiiva alakülg on kollane, eestiiva eesserv on silmatorkavalt kumer. Tundlad on mustjaspruunid. — Laialehistes metsades, parkides, mai lõpust juuni lõpuni, 1, lokaalselt levinud. Lä, R.

136. *E. sororcula* Hfn., kevadine sambliklane (tahvel II, *19*)

14(13) Tagatiiva alakülg on vähemalt eesserval mustjalt tolmunud. Eestiiva eesserv on enam-vähem sirge ja tagaservaga peaaegu paralleelne. Tundlad on kollased. — Liivikutel, nõmmedel, juulis ja augustis, 1. Lä, S, R. Meil esineb alamliik ssp. *pallifrons* Z.

135. *E. pygmaeola* Dbl., väike sambliklane

Kuna mõned liigid on välistunnuste järgi raskesti eristatavad, on lisatud ka isaste genitaalide põhjal koostatud määramistabel.

1(2) Valv on trapetsoidne, hammastunud nõgusa tagaservaga (joon. 5, 4). Penises on kuus eraldunud oga.
E. griseola Hb.

2(1) Valv pole trapetsoidne ega nõgusa tagaservaga.

3(4) Valvi taganurgas on üks lühike jätke, mille pikkuse ja laiuse suhe on väiksem kui 3:1 (joon. 5, *1*). Penises on pikk, ühest otsast hargnenud moodustis ühe lühikese tõmbi ogaga.
E. deplana Esp.

4(3) Valvi taganurgas on pikk jätke, mille pikkuse ja laiuse suhe ületab 3:1. Penis on teistsuguse ehitusega.

5(10) Penises on kaks oga.

6(7) Üks penises olevatest ogadest on kolm korda pikem kui teine. Valv — joon. 5, *3*.
E. complana L.

7(6) Ogad penises on ühepikkused.

8(9) Valvi jätke on lühike ja sirge (joon. 5, *2*).
E. lutarella L.

9(8) Valvi jätke on pikk ning tugevasti paindunud (joon. 5, 5).
E. lurideola Znck.

10(5) Penises on kolm või enam oga.

11(12) Penises on 5—6 oga. Valv — joon. 5, *6*.
E. sororcula Hfn.

12(11) Penises on kolm oga.

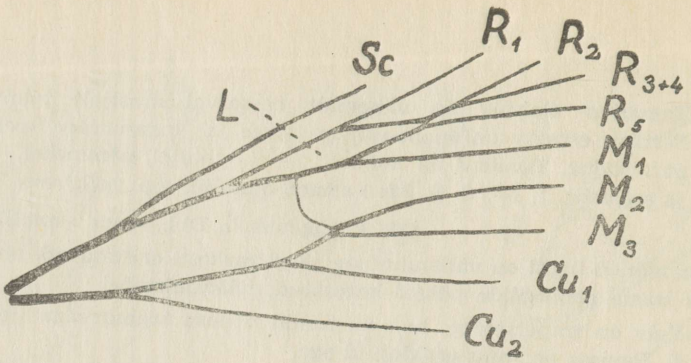
13(14) Valvi üla- ja tagaserv moodustavad täisnurga, jätke on kaardunud.
E. cereola Hb.

14(13) Valvi üla- ja tagaserv moodustavad teravnurga, jätke on paindunud.
E. pygmaeola Dbl.

Perekond *Pelosia* Hb. Tähniksambliklane

Meil esineb üks liik. — Siirdesoodes, soistel niitudel ja luhtadel, juuli keskpaigast augusti alguseni, 1—2, lokaalse levikuga. Röövik toitub samblikel. Lä, Le, K, S, R.

138. *P. muscerda* Hfn., tähniksambliklane (tahvel II, *21*)

Joon. 6. Lisasulg karuslase eestiival *(Atolmis)*.

Alamsugukond *Arctiinae* — **KARUSLASED**

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(12) Eestiibadel on kodarsoonte vahel lisasulg (joon. 6).

2(3) Lisasulg moodustub soonte R_2 ja $R_3 + M_1$ vahel. Eestiivad on tumerohelised veripunaste laikudega.

Thyria Hb.

3(2) Lisasulg moodustub soonte R_2 ja R_3—R_5 vahel (joon. 6).

4(9) Eestiival hargnevad kodarsooned R_3—R_5 lisasulu tipust ühise tüvena.

5(6) Tagatiibadel on sooned M_2 ja M_3 ühistüvelised (joon. 2, *1*). Tiivad on tahmmustad.

Atolmis Hb.

6(5) Tagatiibadel pole sooned M_2 ja M_3 ühistüvelised.

7(8) Tagatiibadel algavad sooned R ja M_1 ühest punktist. Eestiiva pikkus ei ületa 22 mm. Tagatiivad on valged, kollased või punased, kuid ilma mustade, siniselt läikivate laikudeta.

Parasemia Hb.

8(7) Tagatiibadel algavad sooned R ja M_1 lahus. Tagatiivad on punased, mustade, siniselt läikivate ümmarguste laikudega.

Arctia Schrk.

9(4) Eestiibadel hargneb soon R_5 lisasulust, lahus soonest R_3—R_4.

10(11) Tagatiibadel on olemas lisasulg eessoone (Sc) ja kesksulu eesserva vahel. Eestiibadel on valged ristvöödid.

Ammobiota Wallgr.

11(10) Tagatiibadel pole lisasulgu. Eestiibadel on olemas heledad tähnid või põikvöödid.

Panaxia Tams.

12(1) Eestiibadel pole lisasulgu.

13(14) Eestiibadel on neli kodarsoont. Tagatiivad on märgatavalt laiemad kui eestiivad.

Coscinia Hb.

14(13) Eestiibadel on viis kodarsoont. Tagatiivad pole märgatavalt laiemad kui eestiivad.

15(22) Tagatiibadel on sooned R ja M_1 ühistüvelised (joon. 2, *1*).

16(17) Eestiibadel algavad sooned M_2 ja M_3 ühest punktist (joon. 6). Eestiibade põhivärv on kahvatukollane.

Spilarctia Btl.

17(16) Eestiibadel on sooned M_2 ja M_3 lahus, põhivärv ei ole kahvatukollane.

18(21) Eestiivad on pruunikad, sooned R_2—R_5 ja M_1 algavad ühest punktist.

19(20) Eestiivad on punakaspruunid, poolläbipaistvad, ilma kollaste laikudeta.

Phragmatobia Stph.

20(19) Eestiivad on pruunid, korrapäratute kollaste laikudega.

Hyphoraia Hb.

21(18) Eestiivad on valged, sooned R_2—R_5 ja M_1 algavad lahus.

Spilosoma Stph.

22(15) Tagatiibadel pole sooned R ja M_1 ühistüvelised.

23(24) Eestiibadel on suur oranž või punane kesktähn. Sooned R_2—R_5 ja M_1 algavad ühest punktist.

Diacrisia Hb.

24(23) Eestiibadel pole suurt oranži kesktähni. Sooned R_2—R_5 ja M_1 algavad lahus.

25(26) Eestiivad on üle 35 mm pikad, kastanpruunid, viie kollase laiguga eesserval.

Pericallia Hb.

26(25) Eestiivad on kuni 26 mm pikad, teisiti värvunud.

27(28) Tagatiivad on karmiinpunased, mustade laikudega.

Rhyparia Hb.

28(27) Tagatiivad on valged või pruunikashallid.

29(30) Tagatiivad on pruunikashallid, kollase taganurgaga.

Arctinia Eichw.

30(29) Tagatiivad on pruunid (isasel) või valged (emasel), taganurga piirkond pole kollane.

Cycnia Hb.

Perekond *Atolmis* Hb. Nõgikaruslane

Perekonda kuulub üks liik. — Kuuse- ja segametsade servadel ja valendikel, juuni algusest juuli alguseni, 2—3. Röövik toitub mitmesugustel puusamblikel. Lä, Le, S, R.

139. *A. rubricollis* L., nõgikaruslane (tahvel III, *3*)

Perekond *Coscinia* **Hb. Nõmmekaruslane**

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad on kollakad või valkjad, eriti isastel soonte kohalt tublisti tumenenud. Tagatiivad on kollakad, pruuni kesktähniga. — Liivikutel, nõmmedel, luidetel, juulis, 2, lokaalselt levinud. Röövik toitub mitmesugustel rohttaimedel. Lä, Le, R.

140. *C. striata* L., joonik-nõmmekaruslane (tahvel III, *2*)

2(1) Eestiivad on valged, 3—4 rea mustade või pruunide täppidega ning tumedalt tolmunud soontega. Tagatiivad on hallid. Isased on tumedamad ja kontrastsemalt värvunud kui emased. — Liivikutel, nõmmedel, kuivades männikutes, ka rabadel, juuni lõpust juuli lõpuni, 3. Röövik toitub mitmesugustel rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

141. C. cribraria L., tähnik-nõmmekaruslane (tahvel III, *1*)

Perekond *Phragmatobia* **Stph. Kevadkaruslane**

Euroopas esineb üks liik. — Rabadel, soodes, metsaservadel, võsastikes, niitudel, mai keskpaigast juuni lõpuni ja teise põlvkonnana uuesti augustis, 3. Röövik on polüfaag. Lä, Le, K, S, R. Meil esineb alamliik ssp. *borealis* Stgr.

142. *P. fuliginosa* L., kevadkaruslane (tahvel III, *6*)

Perekond *Parasemia* **Hb. Teelehe-karuslane**

Perekonda kuulub üks liik. — Metsaservadel, võsastikes, soodes, ka nõlvakutel, juuni lõpust juuli keskpaigani, 3, lokaalselt levinud. Väga varieeruv liik; on kirjeldatud kümneid ebakuid. Lä, Le, K, S, R.

143. *P. plantaginis* L., teelehe-karuslane (tahvel IV, *3*)

Perekond *Spilarctia* **Btl. Kollakaruslane**

Eestis esineb üks liik. — Metsaservadel, niitudel, nõlvakutel, aedades jne., juuni algusest juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub polüfaagselt rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

144. *S. lutea* Hfn., kollakaruslane (tahvel IV, *7*)

Perekond *Spilosoma* **Stph. Valgekaruslane**

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiibade ülakülg on enam-vähem tihedasti mustalt punkteeritud. Eestiivad on laiemad kui järgmisel liigil, tagatiivad tumeda kesktähniga. — Igal pool, eriti arvukalt luhaniitudel, juuni algusest juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub polüfaagselt mitmesugustel rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

145. *S. menthastri* Esp., tähnik-valgekaruslane (tahvel III, *5*)

2(1) Eestiibade ülakülg on lumivalge, mõne (2—4) musta täpiga, tagatiivad täiesti valged, ilma kesktähnita. — Jõeluhtadel, niitudel, nõlvakutel, metsaservadel, aedades, juuni algusest juuli alguseni, 2. Röövik toitub rohttaimedel. Lä, Le, S, R.

146. *S. urticae* Esp., nõgese-valgekaruslane (tahvel III, *4*)

Perekond *Arctinia* Eichw. Hahkkaruslane

Eestis esineb üks liik. — Kuivadel lõunapoolsetel nõlvakutel, luidetel ja liivikutel, juunis, 1. Röövik toitub polüfaagselt mitmesugustel rohttaimedel. Lä, Le.

147. *A. caesarea* Goeze, hahkkaruslane (tahvel III, *12*)

Perekond *Cycnia* Hb. Rohukaruslane

Eestis esineb üks liik. — Metsaservadel, nõmmedel, ka rabades, juuni algusest juuli alguseni, 2. Röövik on polüfaag, toitub rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

148. *C. mendica* Cl., rohukaruslane (tahvel III, *8*, *9*)

Perekond *Rhyparia* Hb. Purpurkaruslane

Euroopas esineb üks liik. — Nõmmedel, ka rabades ja männimetsa raiesmikel, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 2, lokaalselt levinud. Röövik toitub polüfaagselt rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

149. *R. purpurata* L., purpurkaruslane (tahvel III, *11*)

Perekond *Diacrisia* Hb. Aasakaruslane

Perekonda kuulub üks liik. — Niitudel, karjamaadel, soodes ja jõeluhtadel, juuni algusest juuli alguseni, 3. Röövik on polüfaag, toitub rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

150. *D. sannio* L., aasakaruslane (tahvel III, *10* ja IV, *4*)

Perekond *Hyphoraia* Hb. Pruunkaruslane

Eestis esineb üks liik. — Lõunapoolsetel nõlvakutel, jõgede ürgorgudes, juunis, 1. Röövik toitub rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

151. *H. aulica* L., pruunkaruslane (tahvel III, *7*)

Perekond *Pericallia* Hb. Hiidkaruslane

Perekonda kuulub üks liik. — Puisniitudel, nõlvakutel, lehtmetsade valendikel, juuni lõpus ja juulis, seni leitud ainult Saaremaalt, 1. Lä, Le.

152. *P. matronula* L., hiidkaruslane (tahvel III, *13*)

Perekond *Arctia* Schrk. Päevakoer

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiibade ülakülg on pruunikasmust, varieeruva võrkja valge kirjaga, tagatiivad on helepunased, 4—5 musta, siniselt läikiva laiguga. — Parkides, aedades, metsaservadel, soodes jne., juuli keskpaigast augusti lõpuni, 3. Röövik toitub polüfaagselt mitmesugustel rohttaimedel ning põõsastel. Lä, Le, K, S, R.

153. *A. caja* L., harilik päevakoer (tahvel IV, *6*)

2(1) Eestiibade ülakülje pruunikasmustal põhjal on ümmargused valged laigud, tagatiivad on tumekollased, tuhmide mustade laikudega. — Lõunapoolsetel soojadel nõlvakutel, parkides ja aedades, juulis; võiks meil esineda. Lä, Le, R.

A. villica L., valgelaik-päevakoer (tahvel III, *15*)

Perekond *Ammobiota* Wallgr. Valgevööt-päevakoer

Euroopas esineb üks liik. — Nõmmedel, liivikutel, juunis, 1. Röövik on polüfaag, toitub mitmesugustel rohttaimedel. Lä.

154. *A. festiva* Hfn., valgevööt-päevakoer (tahvel III, *14*)

Perekond *Panaxia* Tams. Piksepeni

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad on rohekasmustad, arvukate valkjate ja kollaste ümardunud laikudega. — Leht- ja segametsades, metsaservadel, siirdesoodes, võsastikes, juuni lõpust juuli keskpaigani, 2—3 (arvukus kõigub aastati). Röövik toitub nii rohttaimedel (*Lamium, Urtica, Rumex*) kui ka lehtpuudel ja -põõsastel (*Salix* jt.). Lä, Le, K, S, R.

155. *P. dominula* L., harilik piksepeni (tahvel IV, *2*)

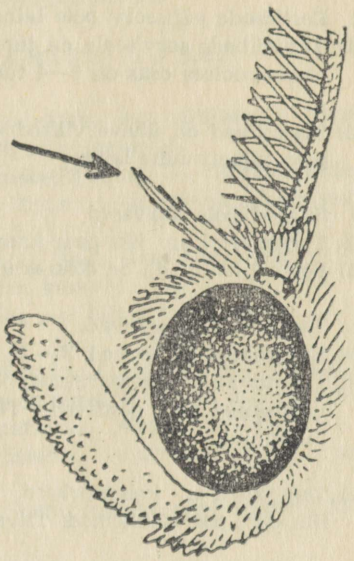
2(1) Eestiivad on mustad, valkjate või kollakate põikvöötidega. Võiks esineda Lääne-Eesti tammikutes, juulis ja augustis. Lä, Le.

P. quadripunctaria Poda, lõuna-piksepeni (tahvel IV, *1*)

Perekond *Thyria* Hb. Verikaruslane

Euroopas esineb üks liik, kelle ränded ulatuvad meilegi. — Mererannikul, teeservadel, jõeorgude, eriti ürgorgude nõlvakutel, juunis ja juulis, 1. Lä, Le, R.

156. *T. jacobaea* L., verikaruslane (tahvel IV, *5*)

Joon. 7. Tutlase (*Notodonlidae*) pea. Noolega on näidatud karvatuti asukoht tundla basaallülil.

XI. Sugukond NOTODONTIDAE — TUTLASED

Liigirohke sugukond, kelle esindajaid (eriti röövikuid, aga ka valmikuid) iseloomustab puhkeolekus omapärane kaitsekuju ja -värvus. Röövikud toituvad lehtpuudel, mõnede liikide röövikud eriti suurtel, vanadel puudel. Nukud asuvad kas pinnases või kokkukeeratud lehtede vahele kootud võrgendis. Eestis esineb 16 perekonda 28 liigiga.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Kobijad on rindmiku pikkused.

Pterostoma Germ.

2(1) Kobijad on maksimaalselt peast veidi pikemad.

3(12) Silmad on karvased.

4(7) Tundla aluslüli on karvatutiga (joon. 7).

5(6) Tagatiibadel algavad sooned Cu_1 ja M_3 ühest punktist, eestiibadel pole sooned R_2—M_1 ühistüvelised.

Notodonta O.

6(5) Tagatiibadel algavad sooned M_3 ja Cu_1 lahus, eestiibadel on sooned R_2—M_1 ühistüvelised.

Peridea Stph.

7(4) Tundla aluslüli on ilma karvatutita.

8(9) Eestiibade välisserv on laineline, tagaserv sakiga.

Lophopteryx Stph.

9(8) Eestiibade välisserv pole laineline, tagaserv ilma sakita.

10(11) Tagatiibade serviseala on tumedam kui keskala; eestiibade keskala kannapoolses osas on 3—4 tumepruuni laiku.

Pygaera O.

11(10) Tagatiivad on ühevärvilised, eestiibade keskala kannapoolses osas pole tumepruune laike.

Clostera Hb.

12(3) Silmad pole karvased.

13(22) Tagasäärtel on üks paar kannuseid.

14(15) Peale liitsilmade on olemas üks paar täppsilmi.

Gluphisia Bsd.

15(14) Täppsilmad puuduvad.

16(19) Eestiibadel on sooned R_1—R_5 ühistüvelised, lisasulg puudub.

17(18) Tagatiivad on ümmargused, ilma selgelt eristunud tiputa, palju väiksemad kui eestiivad. Tiivad on pruunikashallid, tihedalt tolmunud.

Stauropus Germ.

18(17) Tagatiivad on kolmnurksed, hästi eristatava tipuga, pole eestiibadest palju lühemad. Tiivad on pruunikad, hõredalt tolmunud.

Ptilophora Germ.

19(16) Eestiibadel hargneb R_1 kesksulust iseseisvalt ja liitub hiljem soonega R_2, moodustades lisasulu.

20(21) Eestiiva keskala pole kunagi tumedam kui serviseala, tiiva pikkus ületab enamasti 25 mm.

Cerura Schrk.

21(20) Eestiiva keskala on tumedam kui serviseala, eestiiva pikkus ei ületa 25 mm.

Harpyia Hb.

22(13) Tagasäärtel on kaks paari kannuseid.

23(26) Eestiibadel puudub lisasulg.

24(25) Tundla aluslülil on pikk karvatutt.

Pheosia Hb.

25(24) Tundla aluslülil pole karvatutti.

Drymonia Hb.

26(23) Eestiibadel on lisasulg olemas.

27(28) Tiibade põhivärv on kriitvalge.

Leucodonta Stgr.

28(27) Tiibade põhivärv pole valge.

29(30) Tiivad on tihedalt tolmunud, tagatiibadel algavad sooned M_3 ja Cu_1 kesksulust lähestikku.

Phalera Hb.

30(29) Tiivad on hõredalt soomustunud. Tagatiibadel on sooned M_3 ja Cu_1 oma algusosas tugevasti eemaldunud.

Odontosia Hb.

Perekond *Harpyia* Hb. Harpia

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Eestiiva keskala on tublisti tumedam kui ülejäänud tiivaosad, seda piiravad jooned pole eriti silmatorkavad.

2(3) Eestiiva põhivärv on valge, keskvööt must. — Segametsades ja lehtvõsades, mai lõpust juuni lõpuni, 1—2. Röövik toitub kaskedel ja leppadel. Lä, Le, K, S, R.

157. *H. bicuspis* Bkh., kase-harpia (tahvel IV, *3*)

3(2) Eestiiva põhivärv on pruunikas, keskvööt hall. — Sega- ja lehtmetsades, parkides, siirdesoodes, mai lõpust juuni lõpuni, 2. Röövik toitub pajudel. Lä, Le, S, R.

158. *H. furcula* Cl., paju-harpia (tahvel IV, *9*)

4(1) Eestiiva keskala on helehall, seda piiravad jooned tugevad, mustad. — Sega- ja lehtmetsades, parkides, jõgede kaldavõsades, mai keskpaigast juuni lõpuni, 2. Röövik toitub haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

159. *H. hermelina* Goeze, haava-harpia (tahvel IV, *10*)

Perekond *Cerura* Schrk. Harksaba

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad on enam või vähem hallikasvalged, meil esineva alamliigi (ssp. *estonica* Huene) isastel poolläbipaistvad. Tagakeha on alt hallikasvalge. — Leht- ja segametsades, jõgede kallastel, parkides, puiestikes, juuni algusest juuli alguseni, 3. Röövik toitub pajudel, haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

160. *C. vinula* L., suur harksaba (tahvel IV, *12*)

2(1) Eestiivad lumivalge põhivärviga, pole kunagi poolläbipaistvad. Tagakeha on alt puhasvalge. — Lehtmetsade servadel, parkides, alleedel, juuni algusest juuli alguseni, 1. Röövik toitub peamiselt vanadel paplitel. Lä, Le.

161. *C. erminea* Esp., papli-harksaba (tahvel IV, *11*)

Perekond *Stauropus* Germ. Sipelgtutlane

Euroopas esineb üks liik. — Leht- ja segametsades, parkides, võsastikes, mai lõpust juuli keskpaigani, 2. Röövik on väga omapärase haabitusega, toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, S, R.

162. *S. fagi* L., sipelgtutlane (tahvel IV, *13*)

Perekond *Gluphisia* Bsd. Pisitutlane

Euroopas esineb üks liik. — Lehtmetsades, puisniitudel, parkides, metsaservadel, juunis ja juulis, 2. Röövik vanade paplite ja leppade kroonides. Lä, Le, K, S, R. Meil esineb alamliik ssp. *vertunea* Derenne.

163. *G. crenata* Esp., pisitutlane (tahvel V, *2*, *3*)

Perekond *Drymonia* Hb. Tammetutlane

Eestis esineb üks liik. — Tammikutes, parkides, lokaalselt levinud, mais ja juuni esimesel poolel, 2, kohati väikesel alal, 3. Röövik toitub tammel. Lä, R.

164. *D. ruficornis* Hfn., tammetutlane (tahvel V, *6*)

Perekond *Pheosia* Hb. Kiirtutlane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiiva taganurga juures soonel A_1 olev valge kiillaik on kitsas, ähmane, hallilt tolmunud. — Leht- ja segametsade servadel ja teedel, parkides, jõeorgudes, mai lõpust augusti alguseni, 2—3. Röövik toitub haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

165. *P. tremulae* Cl., haava-kiirtutlane (tahvel V, *1*)

2(1) Eestiiva taganurgas on soonel A_1 selge lai valge kiillaik. — Sega- ja lehtmetsades, siirdesoodes, sooservadel, juuni keskpaigast augusti keskpaigani, 2—3. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

166. *P. gnoma* F., kase-kiirtutlane (tahvel V, *5*)

Perekond *Peridea* Stph. Suur hammastutlane

Eestis esineb üks liik. — Tammikutes, parkides, mais ja juunis, 1—2. Röövik toitub tammel. Lä, R.

167. *P. anceps* Goeze, suur hammastutlane (tahvel IV, *14*)

Perekond *Notodonta* O. Hammastutlane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tagatiivad on valged, väikese pruuni tähniga taganurgas ja pruuni kesktähniga alaküljel. — Parkides, lehtmetsades, juunis, 1. Röövik toitub haabadel. Lä, Le, K, S, R.

170. *N. phoebe* Sieb., tume hammastutlane (tahvel V, *10*)

2(1) Tagatiivad on hallid või pruunid; kui valged, siis on eestiibade tagaserval suur kreemikas laik.

3(4) Eestiiva põhivärv on kreemikas. Tagakeha on kreemikas. — Leht- ja segametsades, võsades, parkides, metsavalendikel, mai lõpust augustini, 3. Röövik toitub haabadel ja paplitel, harva ka pajudel. Lä, Le, K, S, R.

169. *N. ziczac* L., siksak-hammastutlane (tahvel V, 7)

4(3) Eestiiva põhivärv pole kreemikas.

5(6) Eestiibade põhivärv on punakaspruun kuni pruunikashall, arvukate punaste tähnidega. — Leht- ja segametsades, parkides jt. puistutes, mai lõpust juulini, 2—3. Lä, Le, K, S, R.

168. *N. dromedarius* L., lepa-hammastutlane (tahvel V, 4)

6(5) Eestiibade põhivärv on tumehall, punane kiri puudub alati. — Parkides, sega- ja lehtmetsades, juuni algusest juuli keskpaigani, 2. Röövik toitub haabadel. Lä, Le, K, S, R.

171. *N. tritophus* Esp., hall hammastutlane (tahvel V, 13)

Perekond *Leucodonta* Stgr. Kriittutlane

Perekonda kuulub üks liik. — Segametsades, kaasikutes, rabaservadel, siirdesoodes, juuni algusest juuli alguseni (keskpaigani), 2. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

172. *L. bicoloria* Schiff., kriittutlane (tahvel V, 9)

Perekond *Odontosia* Hb. Kevadtutlane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiibade ülakülg on pruunikashall, keskala piiravad kaks ähmast sakilist vööti. — Siirdesoodes, sookaasikutes, kuuse-kase segametsades, aprilli keskpaigast mai alguseni, 2, lokaalse levikuga. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

174. *O. sieversii* Men., hele kevadtutlane (tahvel V, 11)

2(1) Eestiibade ülakülg on violetjaspruun, keskala piiravad kaks musta joont; eesserval kaks valget laiku. — Metsaservadel, sookaasikutes, siirdesoometsades, aprilli lõpust juuni alguseni, 1—2, lokaalse levikuga. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

173. *O. carmelita* Esp., tume kevadtutlane (tahvel V, 8)

Perekond *Lophopteryx* Stph. Küürtutlane

Eestis esineb üks liik. — Leht- ja segametsades, parkides, võsastikes, juuni keskpaigast juuli keskpaigani ning harva uuesti teise põlvkonnana augustis, 3. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

175. *L. camelina* L., küürtutlane (tahvel V, 12)

Perekond *Pterostoma* Germ. Nokktutlane

Euroopas esineb üks liik. — Sega- ja lehtmetsade servadel, võsastikes, orgudes, parkides, juuni algusest juuli alguseni, 2. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

176. *P. palpina* L., nokktutlane (tahvel V, *19*)

Perekond *Ptilophora* Germ. Vahtratutlane

Euroopas esineb üks liik. — Parkides, lehtmetsades, septembri lõpust detsembrini, 1. Röövik toitub vahtratel. Lä, R.

177. *P. plumigera* Esp., vahtratutlane (tahvel V, *16*)

Perekond *Phalera* Hb. Kuututlane

Eestis esineb üks liik. — Leht- ja segametsade servadel, parkides, aedades, võsastikes, mai lõpust juuli alguseni, 2—3. Röövik on polüfaag, toitub lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

178. *P. bucephala* L., kuututlane (tahvel V, *15*)

Perekond *Pygaera* O. Paplitutlane

Euroopas esineb üks liik. — Leht- ja segametsade servadel, parkides, papliallеedel, mais, 1, lokaalse levikuga. Röövik toitub haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S.

179. *P. timon* Hb., paplitutlane (tahvel V, *18*)

Perekond *Clostera* Hb. Haavatutlane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(6) Eestiiva tipuosas on tume laik, mis ulatub sooneni Cu_1 ja on enamasti keskala poolt valge joonekesega piiratud.

2(3) Eestiiva taganurgas on 1—2 musta tähni, tumedal tipulaigul on valgest joonest tipu poole 2—3 roostekollast tähni. — Parkides, leht- ja segametsaservadel, ürgorgudes, kahes põlvkonnas — mai lõpust juuni lõpuni ja augustis, 2. Röövik toitub haabadel, paplitel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

183. *Cl. anachoreta* F tähnik-haavatutlane (tahvel V, *22*)

3(2) Eestiibade taganurgas pole selgeid musti tähne, tipuosas puuduvad roostekollased tähnid.

4(5) Tiibade põhivärv on helepruun, eestiibade tipuosa punakaspruun, ristvöödid tiibadel valkjad. — Sooservadel, luhtadel, nõlvakutel, segametsaservadel, juuni algusest juuli alguseni, 2. Röövik toitub haabadel, paplitel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

181. *Cl. curtula* L., roostelaik-haavatutlane (tahvel V, *14*)

5(4) Tiibade põhivärv on pruun, eestiibade tipuosa kohvipruun, ristvöödid tiibadel tumedad. — Segametsades, juulis ja augustis, 1, leitud ainult Tartu ümbrusest. Röövik toitub arvatavasti haabadel. Naaberaladelt pole leitud.

182. *Cl. curtuloides* Ersch., ida-haavatutlane (tahvel V, *17*)

6(1) Tiibade põhivärv on hallikaspruun, tiiva tipuosas pole selgelt piiritletud tumedat laiku.

7(8) Eestiib on kuni 13 mm pikk, tagatiivad on eestiibadest tumedamad. — Sega- ja lehtmetsades, parkides, alleedel, ka sooservadel ja siirdesoometsades, kahes põlvkonnas — mai lõpust juuni lõpuni ning augustis, 2—3. Röövik toitub pajudel, haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

184. *Cl. pigra* L., väike haavatutlane (tahvel V, *20*)

8(7) Eestiib on üle 15 mm pikk, tagatiivad pole eestiibadest tumedamad. — Metsa- ja rabaservadel, parkides, juuni algusest juuli alguseni, 2. Lä, Le, K, S, R.

180. *Cl. anastomosis* L., pruun haavatutlane (tahvel V, *21*)

XII. Sugukond ZYGAENIDAE — KIRESLASED

Sugukonnasisene süstemaatika on viimastel aastatel mitmete autorite poolt peensusteni läbi töötatud. Käesolevas töös on eeskujuks võetud (nagu enamiku sugukondade osas) Forsteri (1960) süsteem, milles endine perekond *Zygaena* F. on jaotatud paljudeks pisikesteks perekondadeks. Kuivõrd see on õigustatud, on vaieldav.

Liblikad lendavad päeval. Nende surmamiseks soovitatakse pritsida ammoniaaki või ammooniumnitraati liblika rindmikku. Röövikud on lühikesed, jässakad, nukud asuvad heledates, otstest teritatud kookonites.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

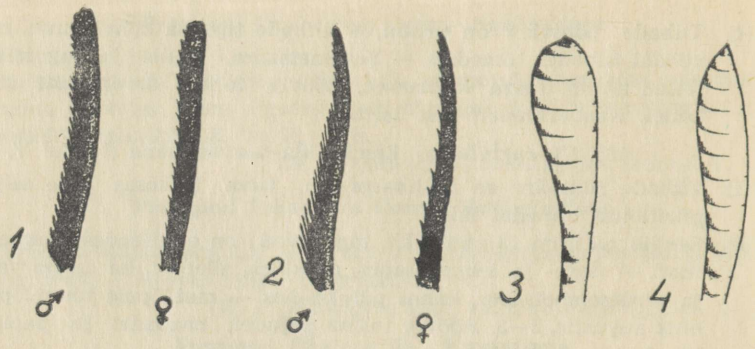
1(4) Eestiivad on mustjaspruunid, sinise või rohelise läikega, punane kiri puudub.

2(3) Eestiivad on pruunid, rohelise läikega. Tundel — joon. 8. **Procris** F.

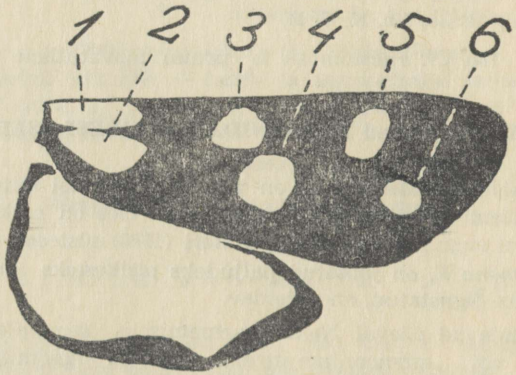
3(2) Eestiivad on pruunid, tumesinise läikega. Tundel — joon. 8. **Rhagades** Wallgr.

4(1) Eestiivad on tumesinised või -rohelised, punaste laikudega, tagatiivad on punased.

5(8) 5. laik (joon. 9) on liitunud 3. ja 6. laiguga (kui viimane esineb).

Joon. 8. Kireslaste tundlate kuju: *1 — P. statices, 2 — R. pruni, 3 — M. purpuralis, 4 — S. scabiosae.*

Joon. 9. Kireslase tiivakirja skeem *(Zygaena).*

6(7) 5. ja 6. laik on ühinenud. Tundel — joon. 8. Tagatiiva must servis on kitsas.

Mesembrynus Hb.

7(6) 6. laik puudub. Tagatiibade must servis on laiem ja ebaühtlasem. Tundel — joon. 8.

Silvicola Bgff.

8(5) 5. laik pole teistega liitunud.

9(10) 6. laik on eestiibadel olemas (eestiival on kuus eraldatud laiku).

Zygaena F.

10(9) Eestiival on viis laiku (6. laik puudub).
11(12) Eestiiva pikkus ületab 14 mm. Unkuse harud on redutseerunud.
Huebneriana Holik
12(11) Eestiiva pikkus on alla 13 mm. Unkus kahe pika haruga.
Thermophila Bgff.

Perekond *Rhagades* Wallgr. Pruunkireslane

Eestis esineb üks liik. — Rabadel, juuni lõpust juuli lõpuni, 2—4. Röövik toitub kanarbikul. Meil esineb alamliik ssp. *callunae* Spul. Lä, Le, K, S.

185. *R. pruni* Schiff., pruunkireslane (tahvel VIII, 5)

Perekond *Procris* F. Rohekireslane

Reast Euroopas levinud liikidest esineb Eestis üks. — Niisketel niitudel, luhtadel, ka nõmmedel, juuni algusest juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub oblikatel (*Rumex*). Lä, Le, K, S, R.

186. *P. statices* L., rohekireslane (tahvel VIII, 1)

Perekond *Mesembrynus* Hb. Liivatee-verikireslane

Eestis esineb üks liik. — Luidetel ja kuivadel niitudel, nõmmemännikutes, juulist augusti keskpaigani, Saaremaal, 2. Röövik toitub nääral (*Pimpinella*). Meil esineb alamliik *sareptensis* Stgr. Lä, Le, R.

187. *M. diaphana* Stgr., liivatee-verikireslane (tahvel VIII, 7)

Perekond *Silvicola* Bgff. Hiireherne-verikireslane

Eestis esineb üks liik. — Kuivadel metsaservadel ja -valendikel, teeservadel, nõlvakutel, põllupeenardel, juuni lõpust juuli keskpaigani, 2. Röövik toitub seahernestel (*Lathyrus*) jt. liblikõielistel. Lä, Le, K, S, R.

188. *S. scabiosae* Schev., hiireherne-verikireslane (tahvel VIII, 3)

Perekond *Thermophila* Bgff. Väike verikireslane

Eestis esineb üks liik. — Metsaservadel ja -lagendikel, puisniitudel, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 2—3. Röövik toitub hiirehernestel (*Vicia*) jt. liblikõielistel. Meil esineb alamliik ssp. *estonica* Shelj. Lä, Le, K, S, R.

189. *T. meliloti* Esp., väike verikireslane (tahvel VIII, 4)

Perekond *Zygaena* F. Suur verikireslane

Perekonda kuulub üks liik. — Puisniitudel, metsaservadel, nõlvakutel, ka nõmmedel, juuni lõpust juuli lõpuni, 2—3, lokaalse levikuga. Röövik toitub nõiahambal (*Lotus corniculatus*) jt. liblikõielistel. Lä, S, R.

190. *Z. filipendulae* L., suur verikireslane (tahvel VIII, 6)

Perekond *Huebneriana* Holik. Aasa-verikireslane

Eestis esineb üks liik. — Metsaservadel, nõlvakutel, puisniitudel, teetammidel, juuni keskpaigast juuli lõpuni, 3. Röövik toitub mitmesugustel ristõielistel. Meil esineb alamliik ssp. *linnei* Reiss. Lä, Le, K, S, R.

191. *H. lonicerae* Schev., aasa-verikireslane (tahvel VIII, 2)

XIII. Sugukond COCHLIDIIDAE — KAKANDKEDRIKLASED

Sellest suurest sugukonnast, mille liikidest enamik esineb Ida- ja Lõuna-Aasias, esineb Euroopas kaks perekonda, kumbki ühe liigiga. Röövikud on kakandilaadsed, toituvad lehtpuudel, talvituvad munajas kookonis ning nukkuvad kevadel. Nuku ehitus on omapärane: tiivad, imilont ja tundlad on kehast lahus nagu mardikatel.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Kollased või helepruunid liblikad kahe pruuni põikvöödiga eestiival, eestiiva pikkus ületab 11 mm.

Apoda Haw.

2(1) Väikesed tumepruunid liblikad. Eestiivad kuni 11 mm pikad, ilma kirjata.

Heterogenea Kn.

Perekond *Apoda* Haw. Suur kakandkedrik

Euroopas esineb üks liik. — Tammikutes, parkides, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 1, lokaalse levikuga. Röövik toitub peamiselt tammel. Lä, R.

192. *A. limacodes* Hfn., suur kakandkedrik (tahvel VIII, 13)

Perekond *Heterogenea* Kn. Kääbus-kakandkedrik

Euroopas esineb üks liik. — Rabaservadel, leht- ja segametsade servadel, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 1. Röövik toitub tammel, vahtral, kaskedel jt. lehtpuudel. Lä, Le, S, R.

193. *H. asella* Schiff., kääbus-kakandkedrik (tahvel VIII, 8)

XIV. Sugukond SPHINGIDAE — SURULASED

Keskmise suurusega või suured hea lennuvõimega liblikad. Mitmed liigid ei esine meil püsivalt, vaid rändavad siia lõuna poolt (Musta mere ja Vahemere rannikumaadest). Immigratsioonid toimuvad kas üks või kaks korda aastas; meilt võib leida ka röövikuid, kes aga looduslikes tingimustes ei arene valmikuni (erand: *M. stellatarum*). Röövikud on paljad, enamasti iseloomuliku ogaga tagakeha viimasel lülil. Nukud asuvad pinnases.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tiivad on suuremas osas klaasjalt läbipaistvad.
Haemorrhagia Grote

2(1) Tiivad on soomustega kaetud, pole läbipaistvad.
3(8) Eestiiva välisserv on lainjas või hambuline.

4(5) Eestiivad ja keha on rohekad, tagatiivad kollased. Tagasäärad kahe paari kannustega.
Mimas Hb.

5(4) Eestiivad ja keha pole rohekad, tagasäärtel on üks paar kannuseid.
6(7) Tagatiival on suur silmlaik.
Smerinthus Latr.

7(6) Tagatiibadel puuduvad silmlaigud.
Laothoe F.

8(3) Eestiiva välisserv on enam-vähem ühtlaselt kumer.
9(10) Tagakeha tipul on lai karvatutt. Tiibade sirulaius ei ületa 40 mm.
Macroglossum Scop.

10(9) Tagakeha tipp on enamasti terav, ilma karvatutita. Tiibade sirulaius ületab 40 mm.

11(12) Tagatiivad on ühtlaselt tumehallid, ilma kirjata.
Hyloicus Hb.

12(11) Tagatiivad on tumedama ja heledama kirjaga, mitte ühevärvilised.

13(14) Eestiivad on rohelised, rohkete kõverdunud valgete joontega.
Daphnis Hb.

14(13) Eestiivad ei ole rohelised, valged jooned puuduvad.
15(18) Eestiibadel on tiiva tipust tagaservani ulatuv selge põikjoon.

16(17) Tagatiibade välisservaalal on must ristvööt.
Celerio Oken

17(16) Tagatiibade välisservaalal pole musta ristvööti.
Pergesa Walk.

18(15) Eestiibadel pole tiiva tipust tagaservani ulatuvat põikjoont.

19(20) Tagatiivad on kollased, kahe musta ristvöödiga.
Acherontia Lasp.

20(19) Tagatiivad on teistsuguselt värvunud.

21(22) Tagakeha põhivärv on punakas.
Sphinx L.

22(21)) Tagakeha on hall.
Herse Oken

Perekond *Acherontia* Lasp. Tontsuru

Euroopas esineb üks liik, kes pidevalt esineb vaid Vahemere rannikul ja Lõuna-Ukrainas, rändab aga igal aastal enam-vähem arvukalt põhja poole. Meilt on leitud nii liblikaid kui ka röövikuid. — Rände ajal võib liik sattuda kõikjale, juunis ja augusti lõpust septembri lõpuni, 1—2. Röövikuid on leitud kartulipealsetelt. Lä, Le, K, S, R.

194. *A. atropos* L., tontsuru (tahvel VIII, *9*)

Perekond *Herse* Oken. Kassitapusuru

Euroopas esineb üks liik, kes pidevalt esineb ainult Vahemere rannikul. — Liblikaid on enamasti püütud floksi ja aedtubaka õitelt, augusti lõpust septembri keskpaigani, 1—2. Röövik toitub kassitapul (*Convolvulus arvensis*). Lä, Le, K, S, R.

195. *H. convolvuli* L., kassitapusuru (tahvel VIII, *12*)

Perekond *Sphinx* L. Sirelisuru

Palearktises esineb ainult üks liik. — Aedades, parkides, leht- ja segametsade servadel, mai lõpust juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub saarel, ka enelatel ja sirelitel. Lä, Le, K, S, R.

196. *S. ligustri* L., sirelisuru (tahvel VIII, *11*)

Perekond *Hyloicus* Hb. Männisuru

Euroopas esineb üks liik. — Okasmetsade servadel ja valendikel, rabades, nõmmedel, juuni algusest juuli lõpuni, 2—3. Röövik toitub männil. Lä, Le, K, S, R.

197. *H. pinastri* L., männisuru (tahvel VIII, *14*)

Perekond *Mimas* Hb. Pärnasuru

Euroopas esineb üks liik. — Parkides, lehtmetsades, mai keskpaigast juuni lõpuni, 2. Röövik toitub peamiselt pärnal. Lä, Le, K, S, R.

198. *M. tiliae* L., pärnasuru (tahvel VIII, *10*)

Perekond *Smerinthus* Latr. Silmiksuru

Eestis esineb üks liik. — Aedades, parkides, leht- ja segametsaservadel, võsastikes, mai lõpust juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

199. *S. ocellatus* L., silmiksuru (tahvel IX, *1*)

Perekond *Laothoe* F. Haavasuru

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tagatiibade ülaküljе kannaosa on laialt roostepunane. — Leht- ja segametsades, parkides ja aedades, juuni algusest juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub haaval, paplitel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

200. *L. populi* L., punalaik-haavasuru (tahvel IX, *3*)

2(1) Tagatiivad on ühtlaselt tumehallid. — Leht- ja segametsade servadel, mai lõpust juuni lõpuni, seni leitud ainult Ida-Eestist, 2. Lä, Le, K, S.

201. *L. tremulae* F. W., hall haavasuru (tahvel IX, *5*)

Perekond *Haemorrhagia* Grote. Lottsuru

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad laia tumeda servisega; tagatiiva servis ja eestiiva kesktähn on laiemad. — Metsaservadel, nõlvakutel, kuivadel niitudel, mai lõpust juuni keskpaigani, 2. Röövik toitub kuslapuudel (*Lonicera*). Lä, Le, K, S, R.

203. *H. fuciformis* L., kimalas-lottsuru (tahvel IX, *9*)

2(1) Eestiivad kitsama, tagaserva poole aheneva tumeda servisega; tagatiiva servis ja eestiiva kesktähn on kitsamad. — Kuivadel niitudel, nõlvakutel, metsaservadel, sageli koos eelmise liigiga sireli või tõrvalille (*Viscaria viscosa*) õitel, mai lõpust juuni keskpaigani, 2. Röövik toitub rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

202. *H. tityus* L., harilik lottsuru (tahvel IX, *8*)

Perekond *Daphnis* Hb. Oleandrisuru

Euroopas esineb üks liik, kes mõnikord on rände ajal ka Eestisse sattunud. — Juulis, 1. Röövikut ei ole meilt leitud. Lä, Le, K, S, R.

204. *D. nerii* L., oleandrisuru (tahvel X, *1*)

Perekond *Macroglossum* Scop. Päevasuru

Euroopas esineb üks rändliik. — Metsaservadel, teeservadel, aedades, esimese põlvkonna liblikad tihti sireliõitel, juunis ja juuli lõpust septembri keskpaigani, 2. Lä, Le, K, S, R.

205. *M. stellatarum* L., päevasuru (tahvel IX, *7*)

Perekond *Celerio* Oken. Vöötsuru

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiiva eesserv on kogu ulatuses laialt oliivpruun; tundlad on pealt pruunid. — Nõlvakutel, teeservadel, nõmmedel, metsaservadel, juuni algusest augusti keskpaigani, 2—3. Röövik toitub madaratel (*Galium*). Lä, Le, K, S, R.

207. *C. gallii* L., madara-vöötsuru (tahvel IX, 2)

2(1) Eestiiva eesserv on rohekashall kuni kollakaspruun, 2—3 pruunika laiguga; tundlad on pealt valged. — Luidetel, teeservadel, nõlvakutel, juulis, 1. Röövik toitub küpress-piimalillel. Lä, Le, K, S, R.

206. *C. euphorbiae* L., piimalille-vöötsuru (tahvel IX, 4)

Perekond *Pergesa* Walk. Punasuru

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tagatiiva kannaosa on must, põikvöödid eestiibadel sirged. — Parkides, aedades, raiesmikel, metsaservadel, juuni keskpaigast juuli lõpuni, 3. Röövik toitub madaratel (*Galium*), piimalilledel (*Euphorbia*). Lä, Le, K, S, R.

208. *P. elpenor* L., suur punasuru (tahvel IX, 6)

2(1) Tagatiiva kannaosa on ähmaselt pruunikas, eestiiva roosa servisevööt on kanna poolt ebatasase servaga. — Metsaservadel ja -valendikel, põlluteedel, teeservadel, juuni algusest juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub madaratel (*Galium*). Lä, Le, K, S, R.

209. *P. porcellus* L., väike punasuru (tahvel X, 11)

XV. Sugukond THYATIRIDAE — UDESELGLASED

Sugukond on suhteliselt liigivaene; liblikad meenutavad ühelt poolt tutlasi, teiselt poolt öölasi. Röövikud toituvad lehtpuudel ja vaarikatel, nukud on maapinnal lehtede vahel kookonis.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Liblikad on pealt hallid.

2(3) Silmad on paljad.

Tethea O.

3(2) Silmad on karvased.

Polyploca Hb.

4(1) Eestiibadel on roosad või roostekollased laigud või vöödid.
5(6) Eestiivad on pruunikasmustad, viie roosa või valge pruunikalt tolnud laiguga.

Thyatira Hb.

6(5) Eestiivad on helepruunid, peenikeste mustade tugevasti sakiliste ristjoontega keskalal ning kahe valkja põikvöödiga.

Habrosyne Hb.

Perekond *Habrosyne* Hb. Ahhaat-udeselg

Euroopas esineb üks liik. — Metsaservadel, vanadel raiesmikkudel, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, lendab meeleldi vaarikaõitele, 2, lokaalselt levinud. Lä, Le, R.

210. *H. pyritoides* Hfn., ahhaat-udeselg (tahvel X, *3*)

Perekond *Thyatira* Hb. Vaarika-udeselg

Euroopas esineb üks liik. — Metsateedel ja -servadel, parkides ja aedades, mai lõpust juuni lõpuni ning augustis (teine põlvkond on haruldasem), 3. Röövik toitub vaarikal (*Rubus idaeus*) nagu ka eelmise liigi röövik. Lä, Le, K, S, R.

211. *T. batis* L., vaarika-udeselg (tahvel X, *8*)

Perekond *Tethea* O. Udeselg

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Tugeva kehaga liblikad; eestiiva keskala piiravad mustad jooned, kesktähn on sageli rohekasvalgelt tolmunud.
2(3) Eestiiva välimine ristjoon pöördub eesserva juures tiiva kanna poole. — Leht- ja segametsade valendikel, servadel ja teedel, puisniitudel ja parkides, juuni lõpust juuli keskpaigani, 2. Röövik toitub haabadel ja paplitel. Lä, Le, K, S, R.

215. *T. ocularis* L., silmik-udeselg (tahvel X, *9*)

3(2) Eestiiva välimine ristjoon pöördub eesserva juures servise poole. — Samades kohtades kus eelminegi liik, juuni keskpaigast juuli keskpaigani, 2—3. Röövik toitub haabadel, paplitel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

214. *T. or* F., hall udeselg (tahvel X, *14*)

4(1) Saleda kehaga liblikad. Eestiiva pruunikashalli keskala piiravad lainelised valkjad jooned. Kesktähn eestiival kas puudub või on tähistatud 1—2 musta punkti või kriipsukesega.
5(6) Suurem liik, sirulaiusega üle 33 mm. Eestiiva keskala on pruuni-

kashall, valged jooned on laiemad, kesktähne enamasti pole. — Siirdesoodes, kaasikutes, segametsade servadel ja valendikel, juuni lõpust juuli lõpuni, 2—3. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

212. *T. fluctuosa* Hb., tumevööt-udeselg (tahvel X, *6*)

6(5) Väiksem liik, sirulaiusega kuni 32 mm. Eestiivad on hallid, tuhmide valkjate ristjoontega, kesktähni kohal 1—2 musta tähni või kriipsukest. — Samades kohtades kus eelminegi liik, juuni keskpaigast juuli keskpaigani ning harva uuesti teise põlvkonnana septembri algul, 3—4. Röövik toitub leppadel ja kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

213. *T. duplaris* L., kase-udeselg (tahvel X, *7*)

Perekond *Polyploca* Hb. Kevad-udeselg

Eestis esineb üks liik. — Sega- ja lehtmetsades, sookaasikutes, parkides, aprilli algusest mai alguseni, 2—3. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

216. *P. flavicornis* L., kevad-udeselg (tahvel X, *4*)

XVI. Sugukond DREPANIDAE — SIRPTIIBLASED

Väikesed, haabituselt vaksiklastega sarnanevad liigid. Kõikidel Eestis esinevatel liikidel on eestiiva tipuosa sirpjalt välja venitunud. Röövikud toituvad lehtpuudel, nukud asuvad võrgendis lehtede vahel. Meil esineb üks perekond nelja liigiga.

Perekond *Drepana* Schrk. Sirptiib

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiiva välisserv on hambuline. — Leht- ja segametsades, võsastikes, siirdesoodes, mai keskpaigast juuli alguseni ja teise põlvkonnana juuli lõpust augusti lõpuni, 3. Röövik toitub kaskedel ja leppadel. Lä, Le, K, S, R.

220. *D. lacertinaria* L., hambune sirptiib (tahvel X, *12*)

2(1) Eestiiva välisserv pole hambuline, vaid S-kujuliselt kõverjooneline.

3(4) Tagasäärtel on kaks paari kannuseid, tiibade alakülg on tumekollane, ilma tumedama kirjata. — Laialehistes lehtmetsades, juuni algusest juuli alguseni, 1—2, lokaalselt levinud. Röövik toitub pärnal. Lä, R.

219. *D. harpagula* Esp., laik-sirptiib (tahvel X, 5)

4(3) Tagasäärtel on üks paar kannuseid, tiibade alakülg on valkjas või pruunikaskollane, alati tumeda kirjaga.

5(6) Tiibade alakülg on kollakasvalge, tagatiibade ülakülje tume kiri ei ulatu eesservani. — Sega- ja lehtmetsades, metsaservadel ja valendikel, mai keskpaigast juuli alguseni ning harvem ka teise põlvkonnana juuli lõpust augusti lõpuni, 2—3. Röövik toitub kase- ja lepapõõsastel. Lä, Le, K, S, R.

217. *D. falcataria* L., kase-sirptiib (tahvel X, *15*)

6(5) Tiibade alakülg on kollakaspruun, tumepruunide täppide ja joontega. Tagatiiva ülakülje tume kiri ulatub tiiva eesservani. — Sega- ja lehtmetsades, parkides, mai lõpust juuli alguseni, 2—3. Röövik toitub leppadel ja kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

218. *D. curvatula* Bkh., pruun sirptiib (tahvel X, *10*)

XVII. Sugukond SYSSPHINGIDAE — KOLLAPAABUSILMLASED

Sugukonda kuuluv ainuke liik eraldati alles hiljuti sugukonnast *Saturniidae*.

Perekond *Aglia* O. Kollapaabusilm

Euroopas esineb üks liik. — Leht- ja segametsades, mai algusest juuni alguseni, kohati, 2—3. Isased lendavad päeval, emased peale päikese loojumist. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

221. *A. tau* L., kollapaabusilm (tahvel VII, *3*)

XVIII. Sugukond SATURNIIDAE — PAABUSILMLASED

Sugukonda kuuluvad mitmed suured ja värvirikkad troopilised liigid. Mõningaid neist (*Antheraea pernyi*) kasvatatakse siidi saamiseks; sellesuunalisi katseid on tehtud ka meil.

Perekond *Eudia* Jord. Kevadpaabusilm

Eestis esineb üks liik. — Segametsa- ja rabaservadel, jõeluhtadel, võsastikes, mai algusest juuni keskpaigani, 2—3. Röövik toitub pajudel, kaskedel jt. lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

222. *E. pavonia* L., kevadpaabusilm (tahvel VII, *1, 2*)

TRÜ Raamatukogu

XIX. Sugukond LEMONIIDAE — SÜGISLASED

Väike sugukond, millesse kuulub üks perekond kümmekonna palearktilise liigiga. Röövik meenutab kahe eelmise sugukonna röövikuid, kuid tal puuduvad siidinäärmed.

Perekond *Lemonia* Hb. Sügislane

Eestis esineb üks liik. — Luidetel, kuivadel jõekallastel ja niitudel, septembri keskpaigast oktoobri alguseni, 1—2, lokaalselt levinud. Röövik toitub korvõielistel (hunditubakad, võililled jt.). Lä, Le, K, S, R.

223. *L. dumi* L., sügislane

XX. Sugukond LASIOCAMPIDAE — KEDRIKLASED

Sellest liigi- ja vormirohkest sugukonnast esineb meil 15—16 liiki. Üksikud nendest (männikedrik, rõngakedrik) võivad soodsates tingimustes kahjustada okas- ja viljapuid. Röövikud on karvased, kirevad, toituvad enamasti lehtpuudel, aga ka rohttaimedel ja okaspuudel, valmistavad endale nukkumiseks tugeva kookoni.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(12) Eestiivad selge heleda kesktäniga.

2(3) Eestiiva välimine ristvööt algab tiiva tipust, on tume ja suuremas osas sirge.

Philydora Kirby

3(2) Eestiiva välimine ristvööt algab eesservast, on sageli hele, alati laineline.

4(9) Tiibade sirulaius on alla 51 mm.

5(6) Eestiibade kannaosas on selge valge laik.

Eriogaster Germ.

6(5) Eestiibade kannaosas pole valget laiku.

7(8) Eestiiva ristvöödid on sakilised.

Cosmotriche Hb.

8(7) Eestiiva ristvööt on veidi lainjas.

Pachygastria Hb.

9(4) Tiibade sirulaius on üle 52 mm.

10(11) Tiivad on kollakas- kuni tumepruunid, heleda ristvöödiga.

Lasiocampa Schrk.

11(10) Eestiiva ristvöödid on põhivärvist tumedamad.

Dendrolimus Germ.

12(1) Eestiivad on ilma kesktähnita.

13(16) Tiibade sirulaius on üle 40 mm.

14(15) Eestiibade välisserv on sirge. Tiivad on pruunid, kahe enam-vähem sirge ristvöödiga.

Macrothylacia Rbr.

15(14) Eestiibade välisserv on tugevasti laineline. Ristvöödid tiibadel on tugevasti hambulised.

Gastropacha O.

16(13) Tiibade sirulaius on alla 45 mm.

17(22) Eestiibade tagaserv on sirge.

18(21) Tiibade ülaküljе põhivärv on mustjaspruun või pruunikashall.

19(20) Tiivad on tihedalt soomustega kaetud, rindmik ja tagakeha pruunikashallilt karvastunud.

Trichiura Stph.

20(19) Tiivad on poolläbipaistvad, kaelus on kaetud kollakaspruunide, rindmik mustjaspruunide karvadega.

Poecilocampa Stph.

21(18) Liblikate värvus varieerub kollasest helepruunini.

Malacosoma Hb.

22(17) Eestiibade tagaserv väljalõikega taganurga juures, pole sirge.

Epicnaptera Rbr.

Perekond *Malacosoma* Hb. Rõngakedrik

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Isastel ulatub eestiiva kannapoolne ristjoon tiiva tagaservani, emastel on tundlapiid tundlavarre läbimõõdust kaks korda pikemad. — Aedades, leht- ja segametsades, võsastikes, juulis ja augusti esimesel poolel, 2. Röövik toitub lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

224. *M. neustria* L., rõngakedrik (tahvel X, *16*, *17*)

2(1) Isastel ei ulatu eestiiva kannapoolne ristjoon tiiva tagaservani, vaid paindub enne kanna poole, emastel on tundlapiide pikkus võrdne tundlavarre läbimõõduga. — Nõmmedel, kuivadel niitudel ja nõlvakutel, juuli algusest augusti alguseni, 2—3. Röövik toitub kanarbikul ja mitmesugustel rohttaimedel. Lä, Le, S, R.

225. *M. castrense* L., niidukedrik (tahvel X, *13*, *18*)

Perekond *Trichiura* Stph. Viirpuukedrik

Eestis esineb üks liik. — Rabaservadel, metsaservadel, ka kuivadel nõlvakutel ja parkides, augusti keskpaigast septembri lõpuni, 2—3. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

226. *T. crataegi* L., viirpuukedrik (tahvel VI, 7)

Perekond *Poecilocampa* Stph. Paplikedrik

Euroopas esineb üks liik. — Leht- ja segametsades, aedades ja parkides, septembri keskpaigast oktoobri lõpuni, 3. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

227. *P. populi* L., paplikedrik (tahvel VI, 6)

Perekond *Eriogaster* Germ. Kasekedrik

Eestis esineb üks liik. — Leht- ja segametsade servadel, siirdesoodes, sookaasikutes, aprillis ja mai esimesel poolel, 2. Röövik toitub kaskedel jt. lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

228. *E. lanestris* L., kasekedrik (tahvel VI, 8)

Perekond *Lasiocampa* Schrk. Tammekedrik

Perekonda kuulub üks liik. — Puisniitudel, metsaservadel, soodes, juuni lõpust augusti alguseni, 3. Röövik toitub vaarikal *(Rubus idaeus)* ja mitmesugustel lehtpuudel. Lä, Le, K, S, R.

229. *L. quercus* L., tammekedrik (tahvel VII, 6, 8)

Perekond *Pachygastria* Hb. Ristikukedrik

Euroopas esineb üks liik. — Rannaniitudel, loopealsetel, luidetel, augusti algusest septembri alguseni, 2—3, esineb ainult lääneranniku ja saartel. Röövik toitub ristikutel jt. rohttaimedel. Lä, S, R.

230. *P. trifolii* Esp., ristikukedrik (tahvel VII, 7, 9)

Perekond *Macrothylacia* Rbr. Vaarikakedrik

Euroopas esineb üks liik. — Rabadel, vanadel raiesmikel, madal- ja siirdesoodes, okasmetsaservadel, juuni algusest juuli alguseni, 3. Isased lendavad päikeseloojaku eel, emased öösi. Röövik toitub vaarikal ja mitmesugustel teistel rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

231. *M. rubi* L., vaarikakedrik (tahvel VII, 4, 5)

Perekond *Philydora* Kirby. Rohukedrik

Euroopas esineb üks liik. — Niisketel ja soistel niitudel, luhtadel, metsavalendikel ja -servadel, juuli algusest augusti alguseni, 2—3. Röövik toitub mitmesugustel rohttaimedel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

232. *P. potatoria* L., rohukedrik

Perekond *Cosmotriche* Hb. Kuukedrik

Euroopas esineb üks liik. — Okas- ja segametsades, kuusikutes, juuli keskpaigast augusti keskpaigani, 2—3. Röövik toitub okaspuudel. Meil esineb ka *f. lobulina* Esp., kelle eestiibade põhivärv on must ning ristvöödid ei eraldu kontrastselt tiiva põhivärvist. Lä, Le, S, R.

233. *C. lunigera* Esp., kuukedrik (tahvel XII, 7)

Perekond *Epicnaptera* Rbr. Võsakedrik

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiiva serviseala on tumedam kui servisepoolseimast tumedast vöödist keskala poole jääv tugev hele vööt, mis on laiem ja eredam kui järgmistel liikidel. — Metsaservadel, parkides, mai lõpust juuni keskpaigani, 1. Meilt seni ainult ühel korral leitud, võiks aga laiemalt esineda, vähemalt idarajoonides. Röövik toitub haabadel ja paplitel. Lä, Le, K.

235. *E. arborea* Blöck., ida-võsakedrik (tahvel VI, 4)

2(1) Eestiiva serviseala on heledam kui servisepoolsest tumedast joonest keskala poole jääv piirkond; viimane pole või on väga nõrgalt hallilt tolmunud.

3(4) Tiibade välisserv on nõrgalt laineline. Tagatiiva serviseala on violetjas-pruunikashall, veidi heledam kui kannaosa. Tiibade põhivärv on tumedam kui järgmisel liigil. — Mustikametsades, rabaservadel, mais, 2. Röövik toitub mustikal ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

234. *E. ilicifolia* L., mustika-võsakedrik (tahvel VI, 2)

4(3) Eriti tagatiiva välisserv on tugevasti laineline. Tagatiiva serviseala on tumehall, kannaosa heledam — roostepruun. Tiibade põhivärv on üldiselt heledam. — Lehtmetsades, parkides, puisniitudel, mais ja juunis, 1? (TA ZBI kollektsioonis on üks sajandivahetusel leitud eksemplar). Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Le?

E. tremulifolia L., haava-võsakedrik (tahvel VI, 3)

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Ristvöödid tiibadel on ühekordsed (ristvööte on kolm), tiibade põhivärv on tumedam kui järgmisel liigil. — Aedades, leht- ja segametsades, juuli keskelt augusti alguseni, 2. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel. Vormid: meil esineb ka f. *alnifolia* O. — tiivad on tugevasti tumenenud, enamasti sinaka või violetse tooniga. Lä, Le, K, S, R.

236. *G. quercifolia* L., viljapuu-lehekedrik (tahvel VI, 5)

2(1) Ristvöödid tiibadel on kahekordsed (ristvööte on viis), tiibade põhivärv on heledam kui eelmisel liigil. — Lehtmetsades, parkides, juuli lõpus ja augustis, 1—2. Röövik toitub vanadel paplitel. Lä, Le, S.

237. *G. populifolia* Esp., papli-lehekedrik (tahvel VI, 1)

Perekond *Dendrolimus* Germ. Männikedrik

Euroopas esineb üks liik. — Männimetsades ja rabadel, juuni keskpaigast juuli lõpuni, 2—3. Röövik toitub peamiselt männil, harva ka teistel okaspuudel. Lä, Le, K, S, R.

238. *D. pini* L., männikedrik (tahvel VI, 9)

XXI. Sugukond ENDROMIDIDAE — KIRILASED

Sellesse väikesesse sugukonda kuulub ainult kaks perekonda, kumbki ühe liigiga. Mõlemad liigid esinevad Palearktises. Röövikud meenutavad väliselt surude (*Sphingidae*) röövikuid, kuid neil puudub viimasel kehalülil tugev ja terav oga, mis iseloomustab surude röövikuid. Nukk on võrgendis.

Perekond *Endromis* O. Kasekirilane

Perekonda kuulub üks liik. — Kaasikutes, sega- ja lehtmetsaservadel, sookaasikutes jne., aprilli lõpust mai keskpaigani või juuni alguseni, 2—3. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

239. *E. versicolora* L., kasekirilane (tahvel XII, 1)

XXII. Sugukond PSYCHIDAE — MÄRSLASED

Väga vana ja primitiivne sugukond, millest Eestis esineb 14—16 liiki. Käesolevas määrajas käsitletakse märslasi Kožantšikovi (Кожанчиков, 1956) järgi. Nimetatud autor on liitnud varem suurliblikate hulka loetud sugukonna *Psychidae* (kitsas mõttes) ja pisiliblikate sugukonna *Talaeporidae*, sest mõlema sugukonna röövikud valmistavad endile võrgendiniitidest ja taimsest või mineraalsest ainest tupe («märsi»).

Märslasi on Eestis puudulikult uuritud, seetõttu on määramistabelisse võetud ka naaberaladelt leitud liigid, kelle esinemist Eestis võib võimalikuks lugeda. Et märslaste täiskasvanud röövikuid ja nukke võib leida palju sagedamini kui liblikaid, esitatakse ka tabel täiskasvanud röövikute määramiseks märsi ehituse järgi.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(10) Eestiiva tagasooned A_2 ja A_3 ei lahkne pärast liitumist, vaid kulgevad edasi koos, paralleelselt tiiva tagaservaga. Emastel on hästi arenenud jalad ja pikk muneti.

2(5) Eessäärtel on olemas epifüüs (jätke sääre tagaserval); mõnikord on see soomustesse või karvadesse peidetud.

3(4) Sooned $R_4 + R_5$ hargnevad ühise tüvena varakult, moodustavad kesksulu tippu läbi lõigates lisasulu. Emased on tiivulised nagu isasedki.

Diplodoma Z.

4(3) Soon $R_4 + R_5$ ei moodusta kesksulu tipus lisasulgu. Emased on tiivutud.

Fumea Haw.

5(2) Eessäärtel pole epifüüsi.

6(7) Täppsilmad on olemas.

Taleporia Hb.

7(6) Täppsilmad puuduvad.

8(9) Keha on sale, tiivad pikad ja teritunud. Eestiiva kesksulu tipus on lisasulg.

Solenobia Dup.

9(8) Keha on jässakas, tiivad tömbid ja laiad. Eestiiva kesksulu tipus pole lisasulgu.

Epichnopteryx Hb.

10(1) Eestiiva tagasooned A_2 ja A_3 on lühidalt liitunud, moodustades kannasulu, ning eemalduvad siis järsult teineteisest, suubudes tiiva tagaserva. Emased on tiivutud ja jalutud, muneti on lühike ja pehme.

11(16) Eessäärte tagaküljel on pika oga kujuline epifüüs. Tiibadel on nii karvu kui ka soomuseid.

12(13) Tagatiiva eessoon liitub korraks radiaalsoonega kesksulu tipu kohal, moodustades kannasulu. Tiivad on peamiselt karvadega kaetud.

Acanthopsyche Heyl.

13(12) Tagatiiva ees- ja radiaalsoon pole ühinenud, vaid ristsoone varal seotud.

14(15) Eestiiva kaks kesksoont on ühistüvelised, sooned R_3 ja R_4 samuti lühidalt ühistüvelised. Tiivad on peamiselt karvadega kaetud.

Pachytelia Westw.

15(14) Eestiiva kesksooned ei ole ühistüvelised, sooned R_3 ja R_4 on pikalt ühistüvelised. Tiivad on kaetud karvade ja soomustega.

Lepidopsyche Newm.

16(11) Eessäärед on peenikesed, ilma epifüüsita. Tiivad on kaetud karvadega.

17(18) Tiivad on tihedalt karvadega kaetud. Keha on massiivne. Silmad on väikesed, nende vahekaugus ületab silma diameetri enam kui kaks korda.

Psyche Schrk.

18(17) Tiivad on poolläbipaistvad. Keha on sihvakas. Silmad on suured, poolkerajad, nende vahekaugus on väiksem silma diameetrist.

Sterrhopteryx Hb.

Märslaste röövikute määramise tabel (märsi ehituse järgi)

1(16) Märsi pikkus ületab 20 mm. Märss on ehitatud võrgendiniidist ja taimsetest materjalidest, ilma liivaterakesteta.

2(5) Märss on ehitatud risti asetatud okka- ja lehetükkidest, enne nukkumist kaetud sileda võrgendikihiga.

Psyche Schrk.

3(4) Märss on kergelt koonilise kujuga, isasel lühikese siidtoruga varustatud. Pikkus 20—30 mm, läbimõõt 7—9 mm.

P. viciella Schiff.

4(3) Märss on värtnakujuline (keskosas kõige paksem), isasel varustatud ülaosas ca 10 mm pikkuse siidtoruga. Märsi suudme lähedal on mõned pikad (20—30 mm), otsipidi kinnitatud kõrretükid, mis hoiduvad viltu eemale. Märsi pikkus on 25—28 mm ja laius kuni 10 mm.

P. graslinella Bsd

5(2) Märsi pinnal on ülekaalus lapiti asetatud lehe- ja puukooretükid. Mõnede liikide noored (esimese aasta) röövikud asetavad märsi ülaosas üksikuid fragmente ka risti.

6(13) Märsi pikkus ei ületa 25 mm.

7(10) Noored röövikud asetavad piklikke taimefragmente risti märsi teljele. Märsi suudme lähedale kinnitatud pikad kõrretükid on ainult alusel kinnitatud.

Sterrhopteryx Hb.

8(9) Märsi diameeter on 6—7 mm. Taimefragmendid on asetatud lapiti ja mitmest kohast kinnitatud, ainult suuremad kooretükid märsi suudme juures on ühest servast kinnitatud. Pikkus on 20—22 mm.

S. hirsutella Hb.

9(8) Märss on veidi paksem, sest taimefragmendid on viltu asetatud ning enamasti ainult alusel kinnitatud. Pikkus on 20—22 mm.

S. standfussi Wck.

10(7) Ka noored röövikud asetavad taimefragmendid piki märssi või siis korrapäratult. Suuremad kooretükid on kinnitatud mitmest kohast. Märss on silinderjas, läbimõõt kuni 5 mm.

Acanthopsyche Heyl.

11(12) Märss on 4—5 mm lai, männikooretükkide suurus sellel pinnal ei ületa 2 mm, kõrretükkide pikkus 5—8 mm. Rabadel ja männikutes.

A. atra L.

12(11) Märss on 3—4 mm lai, suudmepiirkonnas kitsam. Märsi pinnal on 3—4 mm pikkusi koore- ja lehetükke ning kogu ulatuses kinnitatud 6—7 mm pikkusi kõrretükke. Tammikutes.

A. opacella H.-S.

13(6) Märsi pikkus ületab 35 mm, suudme lähedale kinnitatud pikkade kõrretükkide tõttu näib tihti luuakujulisena.

14(15) Märss on silinderja kujuga ning 10 mm läbimõõduga. Isasel on märsi tagaosas kuni 10 mm pikkune peente taimetükkidega kaetud siidtoru.

Pachytelia villosella O.

15(14) Märss on koonusekujuline, alusel on diameeter 6—8 mm, ülaosas 3—5 mm. Isasel on märsi ülaosas kuni 12 mm pikkune siidtoru.

Lepidopsyche unicolor Hfn.

16(1) Märsi pikkus ei ületa 20 mm.

17(22) Märss on 14—19 mm pikk.

18(21) Märss on sile, kaetud väikeste mullaosakeste, taime-, koore- ja samblikutükkidega ning toidujäänustega.

Taleporia Hb.

19(20) Märss on silinderjas, 14—19 mm pikk, diameeter 2 mm.

T. tubulosa Retz.

20(19) Märss on peaaegu silinderjas, kolme selge pikiribiga, selgmiselt veidi kitsam. Pikkus 15—16 mm, diameeter 2,5—3 mm.

T. politella O.

21(18) Märss on kaetud piki telge paigutatud okka- ja taimetükkidega.

Epichnopteryx pulla Esp.

22(17) Märsi pikkus ei ületa 13 mm.

23(24) Märss on kahekihiline. Alumine kiht on sile, kaetud liivaterade ja taimepuruga, pealmisele võrgendikihile on kinnitatud suuremaid taimefragmente ja putukate jäänuseid. Pikkus on 10—11, diameeter 4—4,5 mm.

Diplodoma herminata Geoffr.

24(23) Märss on ühekihiline, kaetud mullaosakeste või taimetükkidega.

25(30) Märss on kaetud peene taimse puruga, mille peale on kinnitatud 6—8 mm pikkusi kõrretükke. Märss on 8—12 mm pikk.

Fumea Haw.

26(27) Märss on sigarikujuline, kaetud peente mustade puukooretükkidega, mille peale on kinnitatud 1—2 pikemat kõrrefragmenti. Pikkus on 8—10, läbimõõt 1,5—2 mm.

F. betulina Z.

27(26) Märss on silinderja kujuga, sellele on kinnitatud rohkem pikki kõrrefragmente.

28(29) Märss on kaetud 12—16 kõrrefragmendiga, mille otsad ulatuvad ühtlaselt üle märsi tagatipu. Väikesi taimeosakesi on vähe. Pikkus 8—10, läbimõõt 2—4 mm.

F. casta Pall.

29(28) Märssi katvate kõrrefragmentide otsad ei ulatu enamasti üle märsi tagatipu. Väikesi taimeosakesi on rohkem. Pikkus 9—12 mm, diameeter 4 mm.

F. crassiorella Brd.

30(25) Märss on kaetud väga väikeste liivaterakeste ja toidujäätmetega, pikad kõrretükid puuduvad alati. Märsi pikkus ei ületa 8 mm.

Solenobia Dup.

31(32) Märss on kolmekandiline, kumera seljaga, mõnikord väga krobeline, must või muldhall. Pikkus 6—8 mm, läbimõõt 2—3 mm.

S. triquetrella Hb.

32(31) Märss on ovaalse või ebaselgelt kolmekandilise ristlõikega, siledam, kuni 7 mm pikk, läbimõõt 2 mm.

33(34) Märss on sigarikujuline, kolme nõrga kandiga, must, roheline, hall või kirju. Pikkus 6—7 mm, diameeter 1,5—2 mm.

S. cembrella L.

34(33) Märss on ovaalse või nõrgalt kolmekandilise ristlõikega, must, harvem hallikas. Pikkus on 5—6 mm, läbimõõt 1,5 mm.

S. lichenella L.

Perekond *Fumea* **Haw. Pisimärslane**

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Penise suudmeosa on laienenud. Valvi tipu alumine osa on lai, ümardunud, tipus väikeste hammastega. Eestiiva kesksulgu piiravad sooned on veidi tumedamad kui tiiva põhivärv. — Metsaservadel, parkides, juunis ja juulis, 1. Röövik toitub samblikel. Lä, Le, K, S, R.

240. *F. crassiorella* Brd., suur pisimärslane

2(1) Penise suudmeosa ei ole laienenud. Valvi tipu alumine osa on kitsas. Eestiiva kesksulgu piiravad sooned pole põhivärvist tunduvalt tumedamad.

3(4) Valv on peaaegu penise pikkune, ta tipu alaosa on ülaosast poole lühem ning pikkade hammastega varustatud. — Niitudel, kraaviservadel, võsastikes, juuni lõpust juuli keskpaigani, 3. Röövik toitub polüfaagselt mitmesugustel taimedel. Lä, Le, K, S, R.

241. *F. casta* Pall., harilik pisimärslane

4(3) Valv on lühem kui penis, valvi tipu alumine osa on ülemisest ainult veidi lühem. Emasel on tagakeha tipul valge karvatutt. — Metsaservadel, siirdesoodes, võsastikes, juunis, 1—2. Röövik toitub kaskedel ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

242. *F. betulina* Z., kase-pisimärslane

Perekond *Diplodoma* **Z. Ürgmärslane**

Eestis esineb üks liik. — Parkides, segametsades, puisniitudel, juulis, 2. Röövik toitub samblikel *(Parmelia)*. Lä, S, R.

243. *D. herminata* Geoffr., ürgmärslane

Perekond *Taleporia* **Hb. Hall-koimärslane**

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad on tumedad, kollakashallid kuni halliid või mustjashallid ebaselge võrkja joonisega. — Leht- ja okasmetsade servadel, rabades, mai lõpust juuli alguseni, 3. Röövik toitub samblikel. Lä, Le, K, S, R.

244. *T. tubulosa* Retz., hall-koimärslane

2(1) Eestiivad on õlgkollased, ühevärvilised, läikivad. — Parkides, põlismetsades; meilt pole veel leitud. Röövik toitub samblikel. Lä?, Le?, K?

T. politella O.

Perekond *Solenobia* Dup. Koimärslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiivad on 14—16 mm pikad, hallid, poolläbipaistvad, enamasti ebaselgete heledamate laikudega ning tumedate äietega soontel. — Märsse võib sageli leida niiskete alade lähedusest puutüvedelt, telefonipostidelt, majaseintelt ja mujalt; mai keskpaigast juuni keskpaigani, 4. Röövik toitub samblikel. Lä, Le, K, S, R.

245. *S. triquetrella* Hb., suur koimärslane

2(1) Eestiivad on 12—14 mm pikad, helekollakashallid, poolläbipaistvad, ähmaste ristvöötidega. — Männikutes, märsse võib leida puutüvedelt jm., mais ja juunis, 2. Röövik toitub samblikel. Lä, Le, K, S, R.

246. *S. cembrella* L., väike koimärslane.

Märkus. Kožantšikovi (Кожанчиков, 1956) järgi esineb meil kolm liiki: lisaks eelnimetatuile veel obligatoorselt partenogeneetiline *S. lichenella* L., kelle emased, eriti kuivanult, peaaegu ei ole eristatavad S. *cembrella* emastest ning kes võib-olla kujutab endast ainult viimase partenogeneetilist vormi. Seevastu Petersen (1924) märgib Eestist kahte liiki: *S. triquetrella* F. R. (*-triquetrella* Hb.) ainult partenogeneetilise vormina ning *S. pineti* Z. (*cembrella* L.), võttes *S. lichenella* L. viimase sünonüümiks. Täielikumate andmete saamiseks jäetakse *S. lichenella* Eesti fauna nimestikust välja.

Perekond *Epichnopteryx* Hb. Kääbusmärslane

Eestis esineb üks liik. — Niitudel, metsavalendikel, juunis ja juulis, 1. Röövik toitub kõrrelistel. Lä, Le, K, R?

247. *E. pulla* Esp., kääbusmärslane

Perekond *Acanthopsyche* Heyl. Ogamärslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tiivad on mustjaspruunikashallid, tuhmid; karvad ja soomused on nõrga läikega või tuhmid. Valv on kitsas (laiuse ja pikkuse suhe ca 1 : 3). — Tammikutes, mais ja juunis. Röövik toitub rohttaimedel. Kožantšikovi arvates võiks see liik meil esineda; senised andmed liigi esinemise kohta Eestis (vrd. Petersen, 1924, lk. 300) on ebapiisavad, sest varem ei eristatud liike *A. atra* ja *A. opacella*. Kollektsioonides on olemas ainult *A. atra* L.

A. opacella H.-S., tamme-ogamärslane

2(1) Tiivad on mustjashallid, läikivad; karvad ja soomused on hallid ja pruunid, läikivad. Valv on alusel lai (laiuse ja pikkuse suhe ca 1 : 2). — Okasmetsades, rabaservadel, niisketes metsades, 2. Röövik toitub kõrrelistel. Lä, Le, K, S, R.

248. *A. atra* L., harilik ogamärslane

Perekond *Pachytelia* Westw. Hiidmärslane

Perekonda kuulub üks liik. — Rabades, ka nõmmedel, juulis, 2, lokaalse levikuga. Röövik toitub kanarbikul, mustikal jt. rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

249. *P. villosella* O., hiidmärslane

Perekond *Lepidopsyche* Newm. Tumemärslane

Meil esineb üks liik. — Nõlvakutel, metsaservadel ja -valendikel, juulis, 2. Röövik toitub mitmesugustel lehtpuudel ja põõsastel. Lä, Le, K, S, R.

250. *L. unicolor* Hfn., tumemärslane

Perekond *Psyche* Schrk. Siidmärslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tundlad ulatuvad eestiiva eesserva keskkohani. Tiivad ja keha on helekollased või kollakashallid, pole poolläbipaistvad. Tagakeha tipul pole karvatutti. — Rabades, männimetsades, ka nõmmedel, juulis, 1. Röövik toitub kanarbikul jt. rohttaimedel. Lä, R.

251. *P. viciella* Schiff., hele siidmärslane

2(1) Tundlad on lühemad, ei ulatu eestiiva eesserva keskkohani. Tiivad on kannaosas kollakasvalged, välisosas mustjashallid, poolläbipaistvad. Tagakeha tipus suur karvatutt. — Rabades, nõmmedel, juunis ja juulis, 2. Röövik toitub kanarbikul jt. rohttaimedel. Lä, Le, K, S, R.

252. *P. graslinella* Bsd., harilik siidmärslane

Perekond *Sterrhopteryx* Hb. Hahkmärslane

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Eestiib on 9—12 mm pikk. Rindmik on kollakas, tuhm. Valvid on pikemad, väikeste hammastega alaserva taganurgas. — Metsaservadel, soodes, rabades, puisniitudel, juuni lõpust juuli lõpuni,

2—3. Röövik toitub mitmesugustel põõsastel ja rohttaimedel, Lä.

253. *S. hirsutella* Hb., võsa-hahkmärslane

2(1) Eestiib on 12—14 mm pikk. Rindmik on erekollane, läikiv. Valvid on veidi lühemad, suuremate hammastega alaserva taganurgas. — Rabadel, nõlvakutel, võiks meil esineda, vähemalt idarajoonides. Röövik toitub kanarbikul jt. rohttaimedel.

S. standfussi Wck., soo-hahkmärslane

XXIII. Sugukond AEGERIIDAE — KLAASTIIBLASED

Väga omapärane primitiivne sugukond. Liblikad meenutavad kiletiivalisi (*Hymenoptera*), eriti lennus. Mitmed liigid on tuntud kahjuritena (vaarika- ja sõstra-klaastiivad); röövikud elavad puidus või puitunud taimevartes, uuristades käike ja kahjustades sellega eeskätt noori taimi. Euroopas esineb rida väga sarnaseid liike, kelle määramisel võib esineda raskusi.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tundlad tipus ilma karvadeta.

Bembecia Hb.

2(1) Tundlad tipus karvatutiga.

3(6) Klaasjalt läbipaistev ala eestiiva kesksulu ja tagaserva vahel ei ulatu soone Cu_2 lahknemiskohani.

4(5) Eestiiva kesk- ja servaala on tumepruunilt tolmunud, klaasjaid laike esineb vaid tiiva kannaosas.

Paranthrene Hb.

5(4) Eestiival on ka kesktähnist servise poole jäävad alad klaasjalt läbipaistvad, kesktähni servisepoolne osa on oranž.

Dipsosphecia Püng.

6(3) Klaasjas ala eestiiva kesksulu ja tagaserva vahel ulatub soone Cu_2 lahknemiskohast kanna poole.

7(8) Tundlate pikkus moodustab umbes poole eestiibade pikkusest.

Aegeria F.

8(7) Tundlate pikkus moodustab umbes kolm neljandikku eestiibade pikkusest.

Synanthedon Hb.

Perekond *Aegeria* F. Haava-klaastiib

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tiibade sirulaius ületab 35 mm. Tagakehal on laiad kollased rõngad. — Leht- ja segametsade servadel, vanades puiestikes, parki-

des ja surnuaedades, juuli keskpaigast augusti keskpaigani, 2. Röövik toitub haabade, paplite ja raeremmelga juurtes. Lä, Le, K, S, R.

254. *A. apiformis* Cl., suur haava-klaastiib (tahvel XI, 6)

2(1) Tiibade sirulaius ei ületa 30 mm. Tagakehal on kitsad kollakasvalged rõngad. — Haavaistandikes, parkides, puiestikes, juulis, 1. W. Petersen leidis Eestist ühe liblika 1899. aastal. Röövik toitub haaval. Lä, S, R.

255. *A. melanocephala* Dalm., väike haava-klaastiib

Perekond *Paranthrene* Hb. Vari-klaastiib

Euroopas esineb üks liik. — Leht- ja segametsade servadel ja teedel, parkides, paplialleedel, juuni lõpust augusti keskpaigani, 2. Röövik toitub haaval ja pajudel. Lä, Le, K, S, R.

256. *P. tabaniformis* Rott., vari-klaastiib (tahvel XI, 7)

Perekond *Bembecia* Hb. Vaarika-klaastiib

Euroopas esineb üks liik. — Aedades, männi- ja segametsaservadel, kohati, juuli keskpaigast augusti keskpaigani, 2. Röövik toitub lehtpuudel ja vaarikatel. Lä, Le, K, S, R.

257. *B. hylaeiformis* Lasp., vaarika-klaastiib (tahvel XI, 8)

Perekond *Synanthedon* Hb. Klaastiib

LIIKIDE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Tiibade sirulaius ületab 28 mm.

2(3) Eestiiva kesktähn on kanna poole kolmnurkjas, tagatiiva tipp on kollakaspunaselt karvastunud. — Segametsades, kaasikutes, juunis, 1—2. Röövik toitub kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

258. *S. scoliaeformis* Bkh., kase-klaastiib (tahvel XI, 2)

3(2) Eestiiva kesktähn ei ole kanna poole kolmnurkjas, tagakeha tipp on niust. — Segametsades, võsastikes, karjamaadel, tihti suurte puude kändude ligidal, juuni keskelt juuli keskpaigani, 2. Röövik toitub leppadel ja kaskedel. Lä, Le, K, S, R.

259. *S. spheciformis* Germ., lepa-klaastiib (tahvel XI, 1)

4(1) Tiibade sirulaius ei ületa 27 mm.

5(6) Tagakehal on peened kollased rõngad. — Aedades, Lääne-Eestis ka võsastikes ja segametsades, juulis, 2 (kohati 3—4). Röövik toitub sõstardel ja kadakal. Lä, Le, K, S, R.

260. *S. tipuliformis* Cl., sõstra-klaastiib (tahvel XI, 3)

6(5) Tagakeha neljas segment on laialt punane või ruuge.

7(8) Eestiiva kannal on punased tähnid. — Metsaservadel, võsastikes, kaasikutes, ka parkides, mai lõpust juuni lõpuni, 1—2. Röövik

toitub kaskedel ja leppadel, aedades juhuslikult ka ploomipuudel. Lä, Le, K, S, R.

261. *S. culiciformis* L., sääsk-klaastiib (tahvel XI, 5)

8(7) Eestiiva kannal pole punaseid tähne.

9(10) Eestiiva tipuosa on pruunikaspunane, läbistatud mustadest soontest. Eesrindmiku küljed on tumedad. — Luidetel, soodes, jõekallastel, juulist augusti alguseni; võiks meil esineda, kuid ei ole senini leitud. Röövik toitub pajudel. Lä, K, S, R.

S. formicaeformis Esp., paju-klaastiib (tahvel XI, 4)

10(9) Eestiiva tipuosa on monotoonselt mustjaspruun. Eesrindmiku küljed on ruuged. — Aedades, võiks meil esineda, kuid pole senini veel leitud, juunis. Röövik toitub viljapuudel ja pihlakal. Lä, R.

S. myopaeformis Bkh., viljapuu-klaastiib

Perekond *Dipsosphecia* Püng. Juure-klaastiib

Eestis esineb üks liik. — Metsaservadel, kuivadel nõlvakutel, mererannikutel, nõmmedel, juulis, leitud ainult Saaremaalt, 1. Röövik toitub liblikõieliste juurtel. Lä, S, R.

262. *D. ichneumoniformis* F., juure-klaastiib

XXIV. Sugukond COSSIDAE — MAILASED

Sugukond on olnud mitmete süstemaatikute uurimisobjektiks ning on kaasajaks põhjalikult läbi töötatud. Röövikud toituvad kas surnud või elavast puidust, talvituvad enamasti mitu korda. Nukud asuvad kookonis.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(4) Tagasäärtel on üks paar kannuseid.

2(3) Tagatiibadel on ristsoon soonte Sc ja R vahel.

Zeuzera Latr.

3(2) Tagatiibadel pole ristsoont soonte Sc ja R vahel.

Phragmataecia Newm.

4(1) Tagasäärtel on kaks paari kannuseid.

5(6) Tundlapiid on laiad, plaatjad (tundlad on kamjad).

Cossus F.

6(5) Tundlapiid on lõhestunud, tundlad on topeltkamjad.

Lamellocossus Dan.

Perekond *Cossus* F. Puumailane

Eestis esineb üks liik. — Leht- ja segametsade servadel, parkides, puiestikes, alleedel, üksikute vanade puude juures, juuni keskpaigast juuli kesk-

paigani, 2—3. Röövik toitub polüfaagselt mitmesugustes lehtpuudes: ta käikudest voolab välja käärivat mahla, mille juurde koguneb arvukalt koerlibliklasi ja öölasi. Lä, Le, K, S, R.

263. *C. cossus* L., puumailane (tahvel XII, 4)

Perekond *Lamellocossus* Dan. Väike mailane

Euroopas esineb üks liik. — Segametsaservadel, parkides, juunis ja juulis, 1. Röövik toitub vanades haabades. Lä, K, S, R.

264. *L. terebra* F., väike mailane

Perekond *Zeuzera* Latr. Oksamailane

Euroopas esineb üks liik. — Sega- ja lehtmetsade servadel ja teedel, puukoolides, aedades, parkides, üksikute vanade puude juures, juuli algusest augusti alguseni, 1. Röövik toitub mitmesuguste lehtpuude okstes ja puidus. Lä, Le, R.

265. *Z. pyrina* L., oksamailane (tahvel XII, 6)

Perekond *Phragmataecia* Newm. Roomailane

Euroopas esineb üks liik. — Soodes, jõeluhtadel, mererannikul, eriti suuremate roostike piirkonnas, juulis, 1. Röövik toitub pilliroovartes. Lä, S, R.

266. *P. castaneae* Hb., roomailane (tahvel XII, 5)

XXV. Sugukond HEPIALIDAE — EISTEKEDRIKLASED

Väga primitiivse ehitusega liblikad. Üheteistkümnest Euroopa faunasse kuuluvast liigist esineb Eestis neli. Röövikud toituvad mitmesuguste rohttaimede juurtel, nukk asub pinnases võrgendis.

PEREKONDADE MÄÄRAMISE TABEL

1(2) Tundlad on saagjad. Eestiivad on punakad, soon A_1 ulatub tiivaservani.

Alphus Wallgr.

2(1) Tundlad on niitjad. Eestiivad pole punakad, soon A_1 ei ulatu tiivaservani.

3(4) Tiivanarmad on pruuni-valgetähnilised.

Korscheltellus Börn.

4(3) Tiivanarmad on ühevärvilised.

5(6) Eestiibade sirulaius ületab 50 mm. Tagasääred on saledad, käpad pole mandunud.

Hepialus F.

6(5) Eestiibade sirulaius ei ületa 30 mm. Tagasääred on paksenenud, käpad mandunud.

Hepiolopsis Börn.

Perekond *Hepialus* F. Humala-eistekedrik

Euroopas esineb üks liik. — Aedades, põldudel, luhtadel, niitudel, juuni lõpust juuli lõpuni, 3—4. Röövik toitub mitmesuguste rohttaimede juurtel. Lä, Le, K, S, R.

267. *H. humuli* L., humala-eistekedrik (tahvel XII, *8*, *9*)

Perekond *Alphus* Wallgr. Vööt-eistekedrik

Eestis esineb üks liik. — Kuusikutes, metsaservadel, ka parkides, juulis ja augustis, 2—3. Röövik toitub mitmesuguste rohttaimede juurtel. Lä, Le, S, R.

268. *A. sylvinus* L., vööt-eistekedrik (tahvel XII, *10*)

Perekond *Hepiolopsis* Börn. Väike eistekedrik

Meil esineb üks liik. — Okas- ja segametsades, võsastikes, metsavalendikel, juuni lõpust augusti alguseni, 3—4. Mitmesuguste taimede juurtel. Lä, Le, K, S, R.

269. *H. hectus* L., väike eistekedrik (tahvel XII, *2*)

Perekond *Korscheltellus* Börn. Kilpjala-eistekedrik

Meil esineb üks liik. — Liivastes männimetsades, loopealsetel, kadastikes, metsaservadel, raiesmikel, juuni lõpust juuli lõpuni, 2. Röövik toitub kilpjala ja teiste taimede juurtel. Lä, Le, K, S, R.

270. *K. fusconebulosus* De G., kilpjala-eistekedrik (tahvel XII, *3*)

KIRJANDUS

Catalogus Lepidopterorum Fenniae et regionum adiacentium. I *Macrolepidoptera*. Helsinki, 1962.

Forster, W., **Wohlfahrt**, Th. 1960. Die Schmetterlinge Mitteleuropas III. Stuttgart.

Hering, M. 1932. Die Schmetterlinge. Die Tierwelt Mitteleuropas. Eragänzungsband 1. Leipzig.

Koch, M. 1955. Wir bestimmen. Schmetterlinge II. Radebeul u. Berlin.

Petersen, W. 1924. Lepidopteren-Fauna von Estland. Reval.

Seitz, A. 1913. Die palearktische Spinner und Schwärmer. Stuttgart.

Slevogt, B. 1910. Die Grossfalter Kurlands, Livlands, Estlands und Ostpreussens. Arbeiten d. Naturf.-Vereins zu Riga, N. F., Heft 12.

Toll, S. 1959. Klucze do oznaczania owadow Polski, 27 (2—4). *Lepidoptera: Micropterygidae, Eriocraniidae, Hepialidae*. Warszawa.

Кожанчиков И. В. 1950. Фауна СССР. Liparidae. М.-Л.

Кожанчиков И. В. 1956. Фауна СССР. Psychidae. М.-Л.

ОПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫЕ ТАБЛИЦЫ ЭСТОНСКИХ MACROLEPIDOPTERA II

резюме

Настоящая брошюра является вторым из четырех выпусков серии определительных таблиц. Даны таблицы макрочешуекрылых 18 семейств фауны Эстонской ССР: от *Nolidae* до *Hepialidae* включительно, с короткими экологическими заметками.

Кроме 163 видов, найденных в Эстонии, в определительные таблицы включено 6 видов, установленных в сопредельных странах.

Для различения некоторых близких видов приведены описания и рисунки гениталий.

BESTIMMUNGSTABELLEN DER ESTNISCHEN GROSSSCHMETTERLINGE II

Zusammenfassung

Das vorliegende Heft ist das zweite einer Serie von vier Heften. Es bringt Bestimmungstabellen und kurze Angaben über die Biologie der Arten der Familien *Nolidae — Hepialidae.*

Ausser den in Estland bereits festgestellten 163 Arten werden in den Tabellen noch 6 in Nachbargebieten gefundene Arten angegeben.

Zur leichteren Bestimmung werden die Abbildungen der Genitalia einiger schwer zu bestimmenden Arten beigefügt.

LADINAKEELSETE NIMEDE REGISTER

abietis Schiff. 5, 23
Acanthopsyche Heyl. 11, 58, 59, 62
Acherontia Lasp. 9, 45, 46
Aegeria F. 11, 64
Aegeriidae 11, 13, 19, 64
Aglia O. 10, 51
Alphus Wallgr. 12, 67, 68
Ammobiota Wallgr. 7, 30, 34
anachoreta F. 8, 40
anastomosis L. 8, 41
anceps Goeze 7, 38
antiqua L. 5
apiformis Cl. 11, 65
Apoda Haw. 8, 44
arborea Blöck. 10, 55
Arctia Schrk. 7, 30, 34
Arctiidae 6, 17, 18, 19, 25
Arctiinae 6, 17, 25, 30
Arctinia Eichw. 6, 31, 33
argentata B.-H. 23
asella Schiff. 8, 44
Atolmis Hb. 6, 30, 31
atra L. 11, 59, 63
atropos L. 9, 46
aulica L. 7, 33

batis L. 9, 49
Bembecia Hb. 11, 64, 65
betulina Z. 11, 60, 61
bicoloria Schiff. 8, 39
bicuspis Bkh. 7, 37
bifida Hb. 7
borealis Stgr. 32
bucephala L. 8. 40

caesarea Goeze 6, 33
caja L. 7, 34
Callimorpha Latr. 7
callunae Spul. 43
camelina L. 8, 39
carmelita Esp. 8, 39
casta Pall. 11, 60, 61
castaneae Hb. 12, 67
castrense L. 10 53
Celama Walk. 5, 20
Celerio Oken 9, 45, 48
cembrella L. 11, 60, 62
centonalis Hb. 5, 21
cereola Hb. 6, 27, 29
Cerura Schrk. 7, 36, 37
Chaerocampa Dup. 9
chaonia Hb. 7
chrysorrhoea L. 5, 24
Clostera Hb. 8, 36, 40
Cochiidiidae 8, 13, 44
Cochlidion Hb. 8
Comacla Walk. 6, 25, 26
complana L. 6, 28, 29
confusalis H.-S. 5, 21
convolvuli L. 9, 46
Coscinia Hb. 6, 30, 32
Cossidae 12, 13, 19, 66
Cosmotriche Hb. 10, 52, 55
Cossus F. 12, 66
cossus L. 12, 67
crassiorella Brd. 11, 60, 61
crataegi L. 10, 54
crenata Esp. 7, 38
cribraria L. 6, 32
cuculatella L. 5, 20
culiciformis L. 12, 66
curtula L. 8, 40

curtuloides Ersch. 8, 41
curvatula Bkh. 10, 51
Cybosia Hb. 3. 25, 26
Cycnia Hb. 7, 31, 33
Cymatophora Tr. 9
Cymatophoridae 9

Daphnis Hb. 9, 45, 47
Dasychira Stph. 5, 23
Dendrolimus Germ. 11, 53, 56
deplana Esp. 6, 27, 29
derasa L. 9
Diacrisia Hb. 7, 31, 33
diaphana Stgr. 8, 43
Dicranura Bsd. 7
dictaeoides Esp. 7
Dilina Dalm. 9
Diplodoma Z. 11, 57, 60, 61
Dipsosphecia Püng. 12, 64, 66
dispar L. 5, 24
dominula L. 7, 34
Drepana Schrk. 10, 50
Drepanidae 10, 15, 18, 50
dromedarius L. 7. 39
Drymonia Hb. 7, 36, 38
dumi L. 10, 52
duplaris L. 9, 50

Eilema Hb. 6, 25, 27
elpenor L. 9, 48
Endromididae 11, 17, 19, 56
Endromis O. 11, 56
Endrosa Hb. 6
Epichnopteryx Hb. 11, 57, 60, 62
Epicnaptera Rbr. 10, 53, 55
ericae Germ. 5, 23
Eriogaster Germ. 10, 52, 54
erminea Esp. 7, 37
estonica Huene 37
estonica Shelj. 43
Eudia Jord. 10, 51
euphorbiae L. 9, 48
Euproctis Hb. 5, 21, 24

fagi L. 7, 37
falcataria L. 10, 51
fascelina L. 5, 22
festiva Hfn. 7, 34
filipendulae L. 8, 43
flavicornis L. 9, 50
fluctuosa Hb. 9, 50
formicaeformis Esp. 66
fuciformis L. 9, 47
Fumea Haw. 11, 57, 60, 61
fuliginosa L. 6, 32
furcula Cl. 7, 37
fusconebulosus De G. 12, 68

gallii L. 9, 48
Gastropacha O. 11, 53, 56
Geometridae 13, 15, 18
Gluphisia Bsd. 7, 36, 38
gnoma F. 7, 38
gonostigma F. 5, 24
Gnophria Stph. 6
grasliniella Bsd. 11, 58, 63
griseola Hb. 6, 28, 29
Gynaephora Hb. 5, 22

Habrosyne Hb. 9, 49
Haemorrhagia Grote 9, 45, 47
harpagula Esp. 10, 50
Harpyia Hb. 7, 35, 37
hebe L. 7
hectus L. 12. 68
Hemaris Dalm. 9
Hepialidae 12, 13, 18, 67
Hepialus F. 12, 68
Hepiolopsis Börn. 12, 68
hermelina Goeze 7, 37
herminata Geoffr. 11, 60, 61
Herse Oken 9, 46
Heterogenea Kn. 8, 44
hirsutella Hb. 11, 59, 64
Huebneriana Holik 8, 43, 44
humuli L. 12, 68
hylaeiformis Lasp. 12, 65

Hyloicus Hb. 9, 45, 46
Hyphoraia Hb. 7, 31, 33
Hypocrita Hb. 7

ichneumoniformis F. 12, 66
ilicifolia L. 10, 55
Ino Leach. 8
irrorella Cl. 6, 26

jacobaea L. 7, 34

karelica Tngstr. 5, 20
Korscheltellus Börn. 12, 67, 68
lacertinaria L. 10, 50
Lamellocossus Dan. 12, 66, 67
lanestris L. 10. 54
Laothoe F. 9, 45, 47
Lasiocampa Schrk. 10, 53, 54
Lasiocampidae 10, 17, 19, 52
Lemonia Hb. 10, 52
Lemoniidae 10, 14, 19, 52
Lepidopsyche Newm. 11, 58, 59, 63
Leucodonta Stgr. 7, 36, 39
lichenella L. 61. 62
ligustri L. 9, 46
limacodes Hfn. 8, 44
linnei Reiss 44
Lithosia F. 6, 25, 27
Lithosiinae 6, 16, 25
lonicerae Schev. 8, 44
Lophopteryx Stph. 8, 35, 39
lubricipeda L. 6
lunigera Esp. 10, 55
lurideola Znck. 6, 28, 29
lutarella L. 6, 27, 29
lutea Hfn. 6, 32
Lymantria Hb. 5
Lymantriidae 5, 13, 17, 19, 21

Macroglossum Scop. 9, 45, 47
Macrothylacia Rbr. 10, 53, 54
Malacosoma Hb. 10, 53
marginepunctella Stph. 11
matronula L. 7, 33
melanocephala Dalm. 11, 65
meliloti Esp. 8, 43
inendica Cl. 7, 33
menthastri Esp. 6, 32
Mesembrynus Hb. 8, 42, 43
mesomella L. 6, 27
Metopsilus Dunc. 9
Miltochrista Hb. 6, 26
Mimas Hb. 9, 45, 46
miniata Forst. 6, 26
monacha L. 5, 24
mundana L. 6, 26
muscerda Hfn. 6, 29
myopaeiformis Bkh. 66

nerii L. 9, 47
neustria L. 10, 53
Noctuidae 17, 19
Nola Leach. 5, 20
Nolidae 5, 17, 20
Notodonta O. 7, 35, 38
Notodontidae 7, 14, 19, 35
Nudaria Haw. 6, 26

ocellatus L. 9, 46
Ocneria Hb. 5, 21, 22, 24
ocularis L. 9, 49
Odontosia Hb. 8, 36, 39
Oeonistis Hb. 6
Olene Hb. 5, 22
opacella H.-S. 11, 59, 62
or F. 9, 48
Orgyia O. 5, 13, 22, 23

Pachygastria Hb. 10, 52, 54
Pachytelia Westw. 11, 58, 57, 63
pallifrons Zell. 6
palpina L. 8, 40
Panaxia Tams. 7, 30, 34
Paranthrene Hb. 11, 64, 65
Parasemia Hb. 6, 30, 32
pavonia L. 10, 51

Pelosia Hb. 6, 26, 30, 33
Peridea Stph. 7, 35, 38
Pergesa Walk. 9, 45, 48
Phalacropteryx Hb. 11
Phalera Hb. 8, 36, 40
Pheosia Hb. 7, 36, 38
Philea Z. 6, 26
Philydora Kirby 10, 52, 55
phoebe Sieb. 7, 38
Phragmataecia Newm. 12, 66, 67
Pericallia Hb. 7, 31, 33
Phragmatobia Stph. 6, 31, 32
nigra L. 8, 41
pinastri L. 9, 46
pini L. 11, 56
plantaginis L. 6, 32
plumigera Esp. 8, 40
Poecilocampa Stph. 10, 53, 54
politella O. 60, 61
Polyploca Hb. 9, 48, 50
populi L. (Laothoe) 9, 47
populi L. (Poecilocampa) 10, 54
populifolia Esp. 11, 56
porcellus L. 9, 48
Porthesia Stph. 5, 21, 24
potatoria L. 10, 55
Procris F. 8, 41, 43
Protoparce Burm. 9
pruni Schiff. 8, 43
Psyche Schrk. 11, 58, 63
Psychidae 11, 13, 57
Pterostoma Germ. 8, 35, 40
Ptilophora Germ. 8, 36, 40
pudibunda L. 5, 23
pulla Esp. 11, 60, 62
purpuralis Brünn. 8
purpurata L. 7, 33
Pygaera O. 8, 35, 40
pygmaeola Dbl. 6, 29
pyrina L. 12, 67
pyritoides Hfn. 9, 49

quadra L. 6, 27
quercifolia L. 11, 56
quercus L. 10, 54

recens Hb. 5, 24
Rhagades Wallgr. 8, 41, 43
Rhyparia Hb. 7, 31, 33
Roeselia Hb. 5, 20
rubi L. 10, 54
rubricollis L. 6, 31
ruficornis Hfn. 7, 38

salicis L. 5, 24
sannio L. 7, 33
Saturnia Schrk. 10
Saturniidae 10, 14, 18, 51
scabiosae Schev. 8, 43
Sciapteron Stgr. 11
scoliaeformis Bkh. 12, 65
Selenephera Rbr. 10
selenitica Esp. 5, 22
senex Hb. 6, 26
Sesia F. 12
sieversii Men. 8, 39
Silvicola Bgff. 8, 42, 43
similis Fuessly 5, 24
Smerinthus Latr. 9, 45, 46
Solenobia Dup. 11, 57, 60, 62
sororcula Hfn. 6, 28, 29
spheciformis Germ. 12, 65
Sphingidae 9, 14, 18, 44
Sphinx L. 9, 45, 46
Spilarctia Btl. 6, 31, 32
Spilosoma Stph. 6, 31, 32
standfussi Wck. 59, 64
statices L. 8, 43
Stauropus Germ. 7, 36, 37
stellatarum L. 9, 44, 47
Sterrhopteryx Hb. 11, 58, 59, 63
Stilpnotia Westw. 5, 21, 24
striata L. 6, 32
strigula Schiff. 5, 20
sylvinus L. 12, 68
Synanthedon Hb. 12, 64, 65

Syssphingidae 10, 14, 18, 51

tabaniformis Rott. 11, 65
Talaeporia Hb. 11
Talaeporidae 11, 57
Taleporia Hb. 11, 57, 59, 61
tau L. 10, 51
terebra F. 12, 67
Tethea O. 9, 48, 49
Thermophila Bgff. 8, 43
Thyatira Hb. 9, 49
Thyatiridae 9, 14, 19, 48
Thyria Hb. 7, 30, 34
tiliae L. 9, 46
timon Hb. 8, 40
tipuliformis Cl. 12, 65
tityus L. 9, 47
tremulae F. W. 9, 47
tremulifolia L. 10, 55
trepida Esp. 7
Trichiura Stph. 10, 53, 54
trifolii Esp. 10, 54
triquetrella Hb. 11, 60, 62
tritophus Esp. 7, 39
Trochilium Scop. 11
tubulosa Retz. 11, 60, 61

unicolor Hfn. 11, 59, 63
urticae Esp. 6, 33

versicolora L. 11, 56
vertunea Derenne 38
viciella Schiff. 11, 58, 63
villica L. 34
villosella O. 11, 59, 63
vinula L. 7, 37

Zeuzera Latr. 12, 66, 67
ziczac L. 7, 39
Zygaena F. 8, 41, 42, 43
Zygaenidae 8, 13, 18, 41

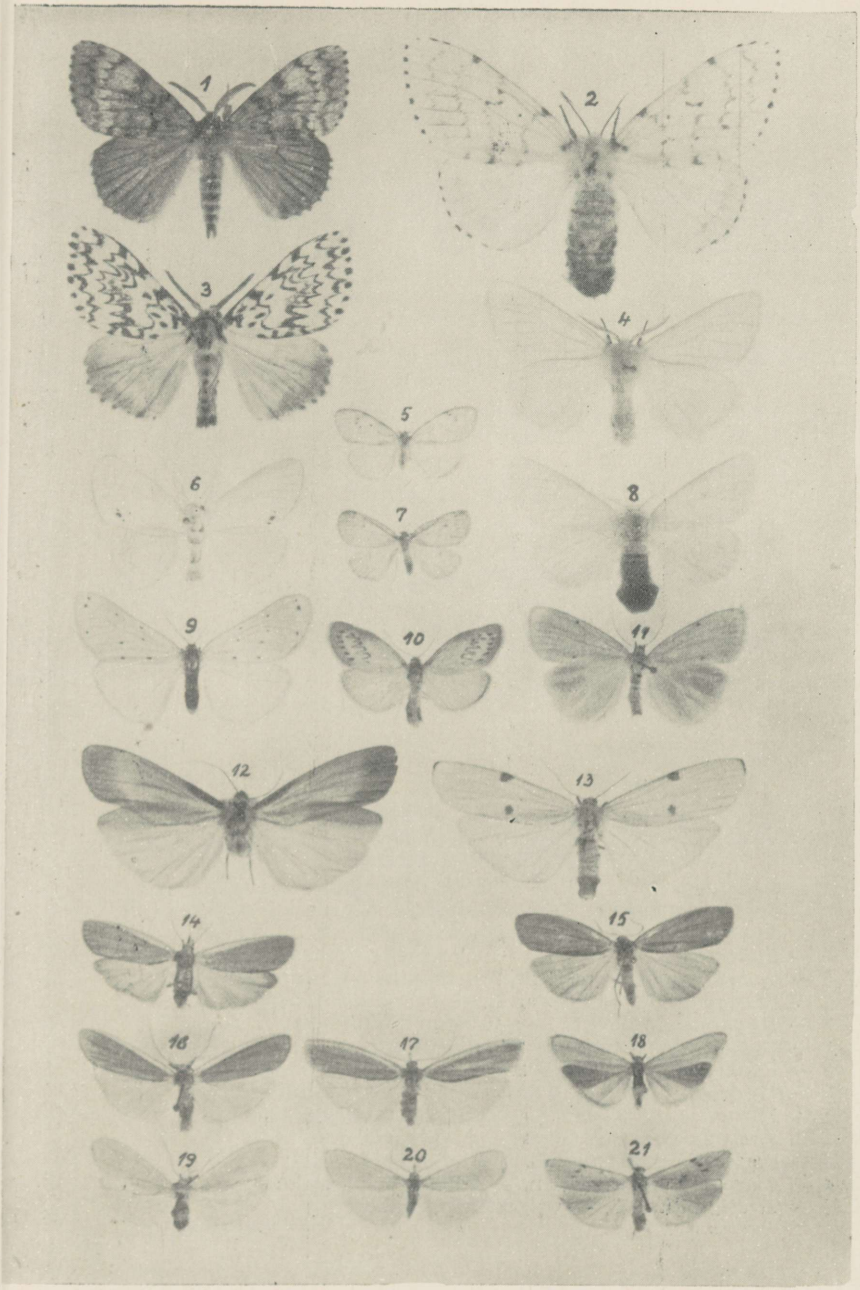
TAHVEL. I

1 — *Nola cuculatella* L. — aiakaruslane, ♀;
2 — *Celama confusalis* H.-S. — metsa-kääbuskaruslane, ♀;
3 — *Celama centonalis* Hb. — soo-kääbuskaruslane, ♂;
4 — *Olene fascelina* L. — tuhkjas villkäpp, ♂;
5 — *Olene fascelina* L. — tuhkjas villkäpp, ♀;
6 — *Gynaephora selenitica* Esp. — kuu-villkäpp, ♂;
7 — *Gynaephora selenitica* Esp. — kuu-villkäpp, ♀;
8 — *Dasychira abietis* Schiff. — kuuse-villkäpp, ♀;
9 — *Dasychira pudipunda* L. — hele villkäpp, ♂;
10 — *Dasychira abietis* Schiff. — kuuse-villkäpp, ♂;
11 — *Dasychira pudipunda* L. — hele villkäpp, ♀;
12 — *Orgyia gonostigma* L. — tume tupslane, ♀;
13 — *Orgyia gonostigma* L. — tume tupslane, ♂;
14 — *Orgyia recens* Hb. — viljapuu-tupslane, ♂;
15 — *Orgyia recens* Hb. — viljapuu-tupslane, ♀;
16 — *Orgyia ericae* Germ. — kanarbiku-tupslane, ♂;
17 — *Orgyia ericae* Germ. — kanarbiku-tupslane, ♀.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

TAHVEL II

1 — *Ocneria dispar* L. — käsnalainelane, ♂;
2 — *Ocneria dispar* L. — käsnalainelane, ♀;
3 — *Ocneria monacha* L. — okkalainelane, ♂;
4 — *Stilpnotia salicis* L. — pajulainelane, ♂;
5 — *Nudaria mundana* L. — müürisambliklane, ♀;
6 — *Porthesia similis* Fuessl. — luiklainelane, ♂;
7 — *Comacla senex* Hb. — kääbussambliklane, ♀;
8 — *Euproctis chrysorrhoea* L. — kollasaba-lainelane, ♀;
9 — *Phlea irrorella* Cl. — kivisambliklane, ♀;
10 — *Miltochrista miniata* Forst. — roosasambliklane, ♂;
11 — *Cybosia mesomella* L. — maasambliklane, ♂;
12 — *Lithosia quadra* L. — hiidsambliklane, ♂;
13 — *Lithosia quadra* L. — hiidsambliklane, ♀;
14 — *Eilema deplana* Esp. — okaspuu-sambliklane, ♀;
15 — *Eilema griseola* Hb. — hall sambliklane, ♂;
16 — *Eilema lurideola* Znck. — tinajas sambliklane, ♂;
17 — *Eilema complana* L. — suitsjas sambliklane, ♀;
18 — *Eilema lutarella* L. — kollane sambliklane, ♂;
19 — *Eilema sororcula* Hfn. — kevadine sambliklane, ♀;
20 — *Eilema cereola* Hb. — ida-sambliklane, ♂;
21 — *Pelosia muscerda* Hfn. — tähniksambliklane, ♀.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21

TAHVEL III

1 — *Coscinia cribraria* L. — tähnik-nõmmekaruslane, ♀;
2 — *Coscinia striata* L. — joonik-nõmmekaruslane, ♂;
3 — *Atolmis rubricollis* L. — nõgikaruslane, ♂;
4 — *Spilosoma urticae* Esp. — nõgese-valgekaruslane, ♂;
5 — *Spilosoma menthastri* Esp. — tähnik-valgekaruslane, ♀;
6 — *Phragmatobia fuliginosa* L. — kevadkaruslane, ♀;
7 — *Hyphoraia aulica* L. — pruunkaruslane, ♂;
8 — *Cycnia mendica* Cl. — rohukaruslane, ♀;
9 — *Cycnia mendica* Cl. — rohukaruslane, ♂;
10 — *Diacrisia sannio* L. — aasakaruslane, ♂;
11 — *Rhyparia purpurata* L. — purpurkaruslane, ♀;
12 — *Arctinia caesarea* Goeze — hahkkaruslane, ♂;
13 — *Pericallia matronula* L. — hiidkaruslane, ♀;
14 — *Ammobiota festiva* Hfn. — valgevööt-päevakoer, ♀;
15 — *Arctia villica* L. — valgelaik-päevakoer, ♂.

(i Suurliblikate määraja II

TAHVEL IV

1 — *Panaxia quadripunctaria* Poda — lõuna-piksepeni, ♀;
2 — *Panaxia dominula* L. — harilik piksepeni, ♀;
3 — *Parasemia plantaginis* L. — teelehe-karuslane, ♂;
4 — *Diacrisia sannio* L. — aasakaruslane, ♀;
5 — *Thyria jacobaea* L. — verikaruslane, ♀;
6 — *Arctia caja* L. — harilik päevakoer, ♂;
7 — *Spilarctia lutea* Hfn. — kollakaruslane, ♂;
8 — *Harpyia bicuspis* Bkh. — kase-harpia, ♀;
9 — *Harpyia furcula* Cl. — paju-harpia, ♂;
10 — *Harpyia hermelina* Goeze — haava-harpia, ♂;
11 — *Cerura erminea* Esp. — papli-harksaba, ♀;
12 — *Cerura vinula* L. — suur harksaba, ♂;
13 — *Stauropus fagi* L. — sipelgtutlane, ♀;
14 — *Peridea anceps* Goeze — suur hammastutlane, ♀.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

TAHVEL V

1 — *Pheosia tremulae* Cl. — haava-kiirtutlane, ♂;
2 — *Gluphisia crenata* Esp. — pisitutlane, ♂;
3 — *Gluphisia crenata* Esp. — pisitutlane, ♀;
4 — *Notodonta dromedarius* L. — lepa-hammastutlane, ♀;
5 — *Pheosia gnoma* F. — kase-kiirtutlane, ♂;
6 — *Drymonia ruficornis* Hfn. — tammetutlane, ♀;
7 — *Notodonta ziczac* L. — L. — siksak-hammastutlane, ♀;
8 — *Odontosia carmelita* Esp. — tume kevadtutlane, ♂;
9 — *Leucodonta bicoloria* Schiff. — kriittutlane, ♀;
10 — *Notodonta phoebe* Sieb. — tume hammastutlane, ♀;
11 — *Odontosia sieversii* Men. — hele kevadtutlane, ♂;
12 — *Lophopteryx camelina* L. — küürtutlane, ♂;
13 — *Notodonta tritophus* Esp. — hall hammastutlane, ♀;
14 — *Clostera curtula* L. — roostelaik-haavatutlane, ♀;
15 — *Phalera bucephala* L. — kuututlane, ♂;
16 — *Ptilophora plumigera* Esp. — vahtratutlane, ♀;
17 — *Clostera curtuloides* Ersch. — ida-haavatutlane, ♂;
18 — *Pygaera timon* Hb. — paplitutlane, ♀;
19 — *Pterostoma palpina* L. — nokktutlane, ♂;
20 — *Clostera pigra* L. — väike haavatutlane, ♀;
21 — *Clostera anastomosis* L. — pruun haavatutlane, ♀;
22 — *Clostera anachoreta* F. — tähnik-haavatutlane, ♂.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

TAHVEL VI

1 — *Gastropacha populifolia* Esp. — papli-lehekedrik, ♀;
2 — *Epicnaptera ilicifolia* L. — mustika-võsakedrik, ♂;
3 — *Epicnaptera tremulifolia* L. — haava-võsakedrik, ♀;
4 — *Epicnaptera arborea* Blöck. — ida-võsakedrik, ♀;
5 — *Gastropacha quercifolia* f. *alnifolia* O. — viljapuu-lehekedrik, ♀;
6 — *Poecilocampa populi* L. — paplikedrik, ♀;
7 — *Trichiura crataegi* L. — viirpuukedrik, ♂;
8 — *Eriogaster lanestris* L. — kasekedrik, ♀;
9 — *Dendrolimus pini* L. — männikedrik, ♂;
10 — *Philydora potatoria* L. — rohukedrik, ♂.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

TAHVEL VII

1 — *Eudia pavonia* L. — kevadpaabusilm, ♀;
2 — *Eudia pavonia* L. — kevadpaabusilm, ♂;
3 — *Aglia tau* L. — kollapaabusilm, ♂;
4 — *Macrothylacia rubi* L. — vaarikakedrik, ♀;
5 — *Macrothylacia rubi* L. — vaarikakedrik, ♂;
6 — *Lasiocampa quercus* L. — tammekedrik, ♀;
7 — *Pachygastria trifolii* Esp. — ristikukedrik, ♂;
8 — *Lasiocampa quercus* L. — tammekedrik, ♂;
9 — *Pachygastria trifolii* Esp. — ristikukedrik, ♀.

1
2
3
4
5
6
7
8
9

TAHVEL VIII

1 — *Procris statices* L. — rohekireslane, ♀;
2 — *Huebneriana lonicerae* Schev. — aasa-verikireslane, ♀;
3 — *Silvicola scabiosae* Schev. — hiireherne-verikireslane, ♀;
4 — *Thermophila meliloti* Esp. — väike verikireslane, ♂;
5 — *Rhagades pruni* Schiff. — pruunkireslane, ♂;
6 — *Zygaena filipendulae* L. — suur verikireslane, ♂;
7 — *Mesembrynus diaphana* Stgr. — liivatee-verikireslane, ♀;
8 — *Heterogenea asella* Schiff. — kääbus-kakandkedrik, ♂;
9 — *Acherontia atropos* L. — tontsuru, ♀;
10 — *Mimas tiliae* L. — pärnasuru, ♀;
11 — *Sphinx ligustri* L. — sirelisuru, ♀;
12 — *Herse convolvuli* L. — kassitapusuru, ♀;
13 — *Apoda limacodes* Hfn. — suur kakandkedrik, ♂;
14 — *Hyloicus pinastri* L. — männisuru, ♂.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

TAHVEL IX

1 — *Smerinthus ocellatus* L. — silmiksuru, ♀;
2 — *Celerio gallii* L. — madara-vöötsuru, ♂;
3 — *Laothoe populi* L. — punalaik-haavasuru, ♂;
4 — *Celerio euphorbiae* L. — piimalille-vöötsuru, ♀;
5 — *Laothoe tremulae* F. W. — hall haavasuru, ♂;
6 — *Pergesa elpenor* L. — suur punasuru, ♂;
7 — *Macroglossum stellatarum* L. — päevasuru, ♂;
8 — *Haemorrhagia tityus* L. — harilik lottsuru, ♀;
9 — *Haemorrhagia fuciformis* L. — kimalas-lottsuru, ♂.

1
2
3
4
5
6
7
8
9

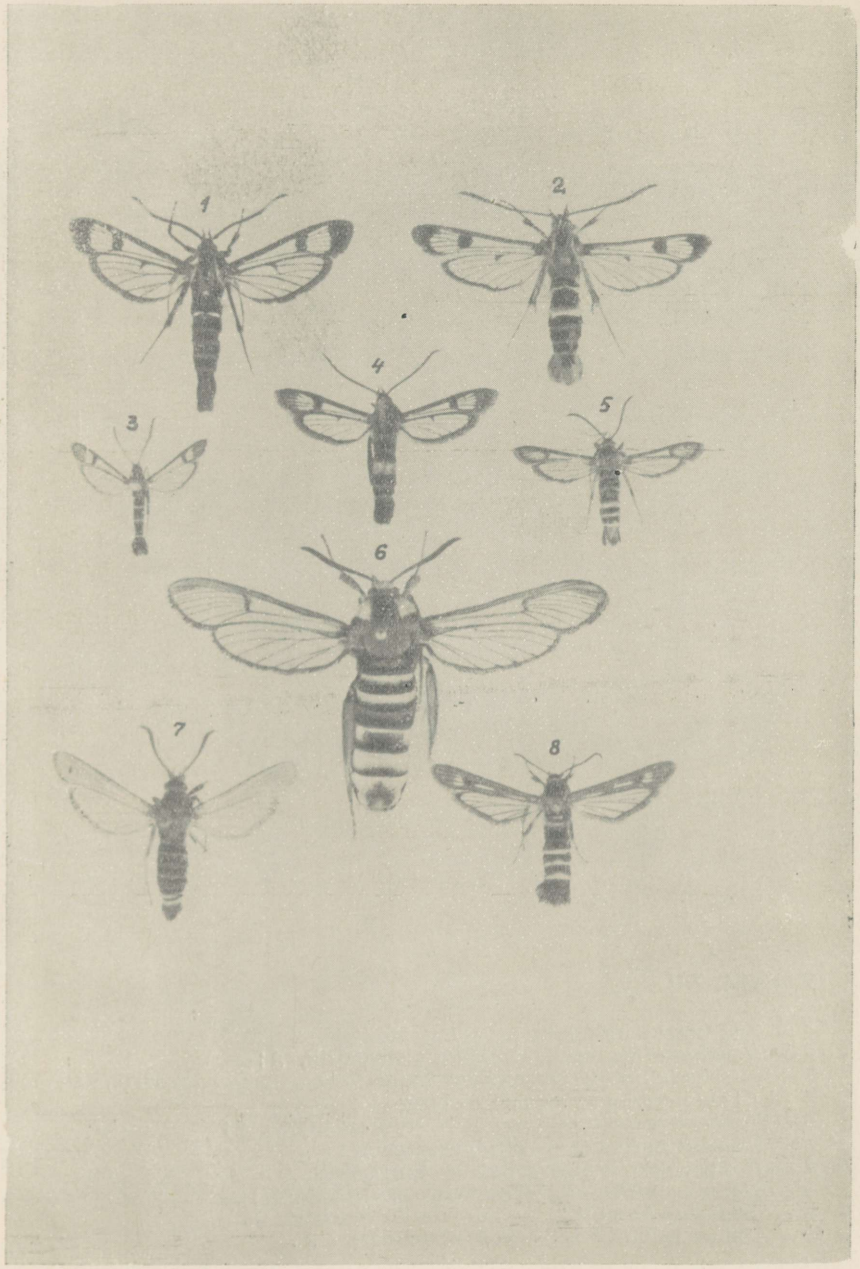
TAHVEL X

1 — *Daphnis nerii* L. — oleandrisuru, ♀;
2 — *Episema caeruleocephala* L. — sinipea-öölane, ♂ (Noctuidae, III vihik)
3 — *Habrosyne pyritoides* Hfn. — ahhaat-udeselg, ♀;
4 — *Polyploca flavicornis* L. — kevad-udeselg, ♀;
5 — *Drepana harpagula* Esp. — laik-sirptiib, ♂;
6 — *Tethea fluctuosa* Hb. — tumevööt-udeselg, ♂;
7 — *Tethea duplaris* L. — kase-udeselg, ♂;
8 — *Thyatira batis* L. — vaarika-udeselg, ♂;
9 — *Tethea ocularis* L. — silmik-udeselg, ♀;
10 — *Drepana curvatula* Bkh. — pruun sirptiib, ♂;
11 — *Pergesa porcellus* L. — väike punasuru, ♀;
12 — *Drepana lacertinaria* L. — hambune sirptiib, ♀;
13 — *Malacosoma castrense* L. — niidukedrik, ♂;
14 — *Tethea or* F. — hall udeselg, ♀;
15 — *Drepana falcataria* L. — kase-sirptiib, ♀;
16 — *Malacosoma neustria* L. — rõngakedrik, ♂;
17 — *Malacosoma neustria* L. — rõngakedrik, ♀;
18 — *Malacosoma castrense* L. — niidukedrik, ♀.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

TAHVEL XI (suurendus 1,5×)

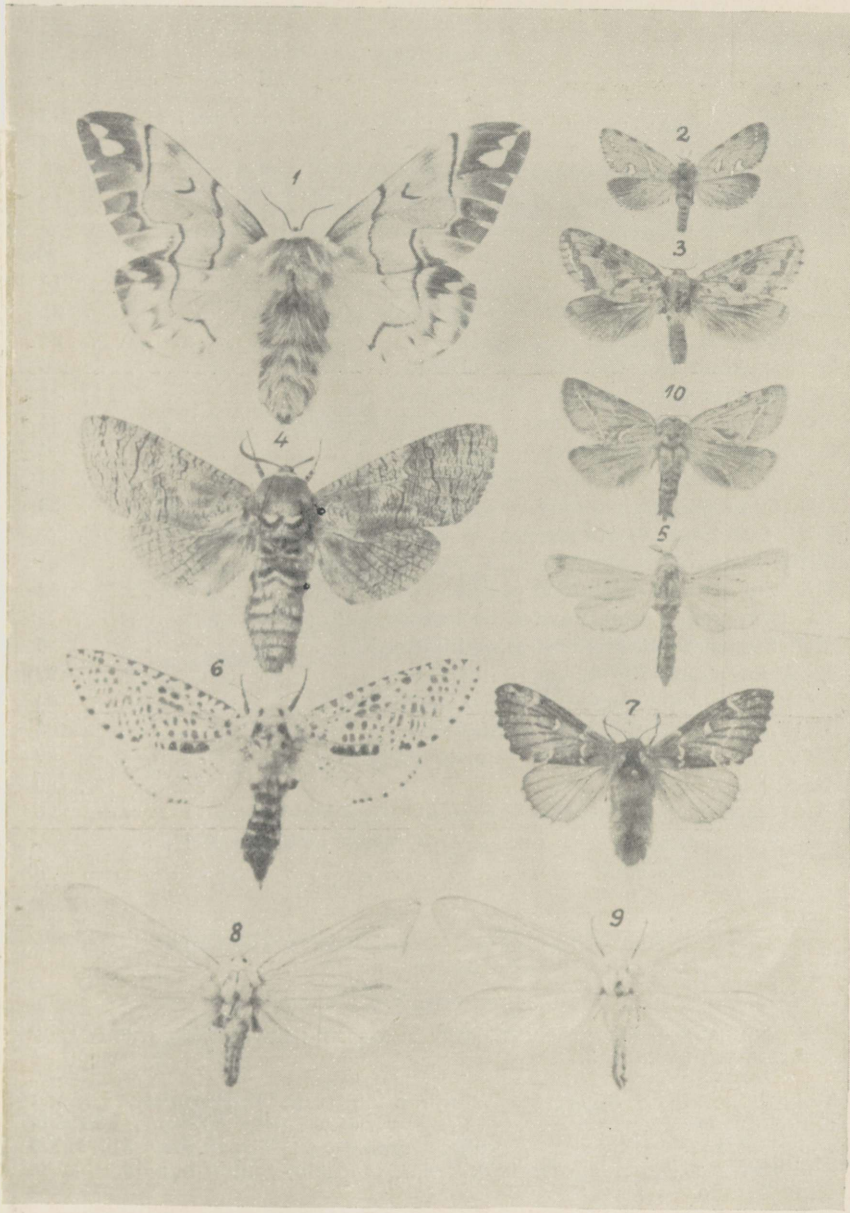
1 — *Synanthedon spheciformis* Germ. — lepa-klaastiib, ♂;
2 — *Synanthedon scoliaeformis* Bkh. — kase-klaastiib, ♂;
3 — *Synanthedon tipuliformis* Cl. — sõstra-klaastiib, ♂;
4 — *Synanthedon formicaeformis* Esp. — paju-klaastiib, ♂;
5 — *Synanthedon culiciformis* L. — sääsk-klaastiib, ♂;
6 — *Aegeria apiformis* Cl. — suur haava-klaastiib, ♀;
7 — *Paranthrene tabaniformis* Rott. — vari-klaastiib, ♀;
8 — *Bembecia hylaeiformis* Lasp. — vaarika-klaastiib, ♂.

7 Suurliblikate määraja II

TAHVEL XII

1 — *Endromis versicolora* L. — kasekirilane, ♀;
2 — *Hepiolopsis hectus* L. — väike eistekedrik, ♂;
3 — *Korscheltellus fusconebulosus* De G. — kilpjala-eistekedrik, ♂
4 — *Cossus cossus* L. — puumailane, ♀;
5 — *Phragmataecia castaneae* Hfn. — roomailane, ♂;
6 — *Zeuzera pyrina* L. — oksamailane, ♀;
7 — *Cosmotriche lunigera* Esp. — kuukedrik, ♀;
8 — *Hepialus humuli* L. — humala-eistekedrik, ♂;
9 — *Hepialus humuli* L. — humala-eistekedrik, ♀.
10 — *Alphus sylvinus* L. — vööt-eistekedrik, ♂.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

SISUKORD

Saateks 3
Lühendid 4
Käsitlevate liikide süstemaatiline nimestik 5
Hämarikuliblikate sugukondade määramise tabel 13
Suurliblikate tähtsamate sugukondade määramise tabel algajatele 20
VIII. Sugukond Nolidae — kääbuskaruslased 19
IX. Sugukond Lymantriidae — lainelased 21
X. Sugukond Arctiidae — karuslased 25
XI. Sugukond Notodontidae — tutlased 35
XII. Sugukond Zygaenidae — kireslased 41
XIII. Sugukond Cochlidiidae — kakandkedriklased 44
XIV. Sugukond Sphingidae — surulased 44
XV. Sugukond Thyatiridae — udeselglased 48
XVI. Sugukond Drepanidae — sirptiiblased 50
XVII. Sugukond Syssphingidae — kollapaabusilmlased 51
XVIII. Sugukond Saturniidae — paabusilmlased 51
XIX. Sugukond Lemoniidae — sügislased 52
XX. Sugukond Lasiocampidae — kedriklased 52
XXI. Sugukond Endromidiidae — kirilased 56
XXII. Sugukond Psychidae — märslased 57
XXIII. Sugukond Aegeriidae — klaastiiblased 64
XXIV. Sugukond Cossidae — mailased 66
XXV. Sugukond Hepialidae — eistekedriklased 67
Kirjandus 69
Определительные таблицы эстонских Macrolepidoptera II. Резюме . 70
Bestimmungstabellen der estnischen Grossschmetterlinge II. Zusammenfassung 70

ОПРЕДЕЛИТЕЛЬНЫЕ ТАБЛИЦЫ ЭСТОНСКИХ MACROLEPIDOPTERA II.

На эстонском, русском и немецком языках.

Редакционно-издательский совет Академии наук Эстонской ССР Таллин, ул. Сакала 3.

TKN toimetaja S. Sündema. Tehniline toimetaja K. Kurmiste. Laduda antud 20. 06. 69. Trükkida antud 4. 07. 69. Paber 60×90/16. Trükipoognaid 4,75+12 kleebist. Arvutuspoognaid 5,63. Tiraaž 3000. MB-01798 Tellimise nr. 272. Haapsalu trükikoda, Haapsalu, Suur-Liiva 15. Hind 56 kop.

2-10-6

Nr. 33. **A. Jõgi**, Lindude rõngastamine Eesti NSV-s aastail 1938—1955.
Nr. 34. **J. Ristkok**, Juhend ihtüofenoloogilisteks vaatlusteks.
Nr. 35. **V. Masing** ja **J. Laasimer**, Pesitsusvõimaluste loomine kasulikkudele lindudele. (Teine parandatud trükk.)
Nr. 36. Loodusuurijate Seltsi üldkoosolekutel, sektsioonides ja allasutustes aastail 1947—1956 peetud ettekannete nimestik.
Nr. 37. Artiklite kogu. Eluta looduse kaitse.
Nr. 38. **S. Rubel**, Eesti NSV naksurlased.
Nr. 39 **H. Trass**, Eesti NSV kladoonite (põdrasambliste) määraja.
Nr. 40. **E. Kumari**, Juhend invasioonilindude vaatlusteks.
Nr. 41. **H. Mürk** ja **H. Niilisk**, Juhend helkivate ööpilvede ja virmaliste vaatlusteks.
Nr. 42. **J. Ristkok**, Ihtüofenoloogilised vaatlused Eesti NSV-s.
Nr. 43. Meie loomastiku looduskaitsest.
Nr. 44. **K. Elberg**, Eesti sünantroopsete käbiste määraja.
Nr. 45. **V. Hainla** ja **U. Valk**, Eestis kasvavad kuused.
Nr. 46. **M. Jürgenson, V. Ross, H. Tooming.** Äikesevaatluste juhend.
Nr. 47. **E. Remm**, Kiilivastsete määraja.
Nr. 48. **I. Järva, K. Kalamees, U. Kalamees, T. Nikolajeva, E. Parmasto, A. Raitviir**, Juhend makroseente kogumiseks ja määramiseks.
Nr. 49. **J. Viidalepp** ja **T. Möls**, Eesti suurliblikate määraja. I. Päevaliblikad.
Nr. 50. **A. Lint, L. Rootsmäe** ja **H. Veroman**, Rändlindude saabumine Eestisse 1936—1940 ja 1948—1956.
Nr. 51. **H. Krall** ja **L. Viljasoo**, Eestis kasvavad pajud.
Nr. 52. **L. Järva**, Eesti NSV puguseened (Gasteromycetes).
Nr. 53 Artiklite kogu. Haruldasi kaitstavaid taimeliike Eestis.
Nr. 54. **L. Leivategija**, Entomofenoloogilised vaatlused.
Nr. 55. **H. Kivi, K. Kivi**, Ristikuhaiguste määraja.

Hind 56 kop.

A 2.
25 396
114 113

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00336094 0